

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JANUARY 30

LAIKS

Published 49 times per year except the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Volume LX Nr. 5 (5462)

2010. gada 30. janvāris – 5.februāris

PBLA Kultūras fonds (KF) atkārtoti aicina ierosināt kandidātus 2009. gada apbalvojumiem šādās kultūras nozarēs: humānitaro un sociālo zinātņu, lietiskās mākslas, mūzikas, paidagoģijas,

preses, rakstniecības, tautas un mākslas deju, teātra mākslas, technisko un dabas zinātņu, tēlotājas mākslas. Motīvētus ierosinājumus var iesniegt grāmatu izdevēji, autori, komponisti, ieinteresētas personas vai organizācijas līdz ar apbalvojamās personas pilnu vārdu, adresi un telefona numuru KF nozaru vadītājiem (skat. zemāk) ne vēlāk kā līdz 2010. gada 1. aprīlim.

Rakstniecības, humānitaro un sociālo zinātņu nozarēs darbiem jābūt izdotiem pēdējos divos

gados. Tos vēlams iesniegt piecos, bet ne mazāk kā četros eksemplāros, lai visiem nozares referentiem būtu iespējams laikus ar tiem iepazīties.

Skaņu mākslā, vokālajā vai instrumentālajā nozarē, darbiem jābūt publicētiem vai pirmo reizi publiski atskanotiem divos iepriekšējos kalendāra gados. Var arī ierosināt godalgot izcillus veikumus skanu vai teātra mākslā, kas notikuši divu iepriekšējo gadu laikā. Zinātniskie darbi humānitaro un sociālo zinātņu vai

technisko un dabas zinātņu laukā var būt uzrakstīti svešvalodās, bet tādā gadījumā jāpievieno īss atstāstījums latviešu valodā.

PBLA KF apbalvo tikai ārzemēs dzīvojošus latviešu autorus, māksliniekus un izglītības un kultūras darbiniekus, kā arī citautiešus, kuŗi veicina latviešu kultūru ārzemēs.

PBLA KF piešķir goda balvas (\$2000), goda diplomus (bez naudas balvas), kas atzinības ziņā pielīdzināmi goda balvām, Kr. Barona prēmijas (\$1000) un

atzinības rakstus saskanā ar KF noteikumiem, vadoties no darba kvalitātes, attiecīgas nozares vadītāja un referentu atzinuma.

Visās desmit (10) KF nozarēs nozaru vadītāji korespondences celā vienojas ar saviem referentiem par ieteikumu KF apbalvojumam.

Noteikumi paredz, ka viena autora darbus vai veikumus tāni pašā nozarē var godalgot ne agrāk kā pēc trim (3) gadiem, bet otru naudas balvu citā nozarē var piešķirt pēc diviem (2) gadiem.

Darbi iesūtāmi līdz 2010.gada 1. aprīlim nozaļu vadītājiem uz šādām adresēm:

Humānitaro un sociālo zinātņu nozare:	Dr. Jānis Peniķis 1214 E. Belmont Ave. South Bend, IN 46615 USA	Rakstniecības nozare:	Dr. Rolfs Ekmanis 50 Cedar Lane Sedona, AZ 86336-5011 USA
Lietiskās mākslas nozare:	Mrs. Liena Kaugara 7225 Oak Highlands Dr. Kalamazoo, MI 49009	Tautas un mākslas deju nozare:	Mrs. Zaiga Klīmane 32 Pine Ridge Road Poughkeepsie, NY 12603 USA
Mūzikas nozare:	Mrs. Dace Aperāne 11 Cat Rocks Dr. Bedford, NY 10506-2023 USA	Teātra mākslas nozare:	Mrs. Inta Purva 236 Bowood Ave. Toronto, Ont. M4N 1Y6 CANADA
Paidagoģijas nozare:	Mr. Edgars Kiršs 321 Durie St. Toronto, ON M6S 3G2 CANADA	Technisko un dabas zinātņu nozare:	Mr. Arnis Gross Tērbatas ielā 65-5 Rīga, LV 1001 LATVIA
Preses nozare:	Ms. Brigita Liepiņa 521 Elgar Rd. Box Hill North, Vic. 3129 AUSTRALIA	Tēlotājas mākslas nozare:	Mr. Juris Ubāns 1 Thomas St. Portland, ME 04102 USA

Piesūtītos darbus pēc izvērtēšanas PBLA KF nodod Latviešu institūtam vai archīvam, ja nav pievērots norādījums par atpakaļ sūtīšanu. Godalgoto vārdus paziņos presē un 18. novembrā svinībās attiecīgos latviešu centros.

Lidzekļu pieprasījumi Kultūras fondam izglītības un kultūras pasākumiem iesūtāmi līdz 2010. gada 1. aprīlim PBLA KF priekšsēdei

Vijai Zuntakai-Bērziņai
58 Dix Woods Dr., Melville, NY 11747 USA.

Ja pieprasījums pārsniedz \$1 000 ASV, iesniegumam pievienojams sīkāks izdevumu apraksts.

Apbalvojumu pieteikumi un lidzekļu pieprasījumu veidlapas atrodamas PBLA mājas lapā (www.PBLA.lv) zem KF un tās ir saņemamas no KF priekšsēdes - vija@berzinsdesign.com.

VAŠINGTONAS SKOLĀ PIEMIN DRAUDZĪGO AICINĀJUMU

Vašingtonas D.C. ev. lut. draudzes pamatskola, vecāki un labvēlī Šī gada 24. janvārī pulcējās dievnama sabiedriskajās telpās Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumā. Tautastērpos saposītie bērni saņēma pirmā pusgada liecības, kā arī iepriecināja klātesošos ar priekšnesumiem.

Sarīkojumu atklājot, skolas pārzine Daina Bloka (Block) skolēniem jautāja, kas būtu jādara, lai uzceltu māju? Vašingtonas latviešu draudzes bērni, liekas, ļoti labprāt no klausītāju rindām atbild uz šādiem dzīļdomīgiem jautājumiem, un tā drīzi vien noskaidrojās, ka mājai vajadzīgi pamati un ka *pamatskola* dod zināšanu pamatus.

Liecību izdalīšana noritēja raiti, mazajām tautumeitām ar košiem ziedu vainagiem galvā cēnšoties graciozi palocīt celīti. Liecības izpelnījās 53 bērni, no kuriem vairums mācās zemākajās klasēs. Vašingtonas skolu sveica Latvijas vēstnieks ASV, Andrejs Pildegovičs, pasniegdamas veltes. Un, sekojot Kārla Ulmaņa 1935. gadā

izteiktajam aicinājumam, skolu, līdz ar visa laba vēlējumiem, dāsni apdāvināja arī vietējas organizācijas. Aploksnes pasniedza Vašingtonas konvents, Lettonia, Talavija, Vašingtonas Studenšu korporāciju kopa, Daugaviete, Dzintra, Imeria un Daugavas vanagu apvienība Vašingtonā.

Sekoja priekšnesumi, ko droši pieteica nesens skolas absolvents Aleksis Goldšmits. Sandra Strenge nodziedāja Raimonda Paula dziesmu „Aicinājums” vietējo instrumentālistu Ivara Kušķēviča, Riča Skultes un Pētera Alunāna pavadījumā. Sandra ir vērtīgs ieguvums Vašingtonas latviešu sabiedrībai: būdama skolota vokāliste, viņa ar izkoptu dziedājumu bieži kuplina dievkalpojumus un kopš rudens iesaistījusies arī skolas darbā, mācidama bērniem dziedāšanu un latviešu valodu. Valdis Kārklis savukārt demonstrēja kokles spēli. Brīnumainā kārtā, liegajās skaņās klausoties, arī paši vismazākie sēdēja kļusi un mierigi – it kā sadzīrdēdamī savu senču dvēseles valodu.

Skolotāja Gundega Senga (Senga), kas beigusi Rozentāla mākslas vidusskolu, bija sagatavojuusi krāšņu illustrāciju klāstu A. Brigaderes lugai „Spridītis”. Bērniem no skatuves rādot gleznas un skolas saimei dažuviet nospēlējot pa dialogam no lugas, Gundega stāstīja par Spridīša gaitām, vienlaicīgi veidodama

gleznu izstādi un teātra izrādi.

Skolēnu koris nodziedāja „Prāta vētras” dziesmu „Ziema”, mazajiem dziedonjiem skaļi atraisoties piedziedājumā. Ar nopietnu vijoles solo uzstājās 6. klases audzēkne Laura Kēlere, Egonu Pļavnieku klavieru pavadijumā. Sarīkojumu noslēdza skolas vecāku un pārējo klausītāju

kopīgi dziedātā dziesma „Pērkons veda vedekliņu”. Divdesmitgalvīgā vecāku grupa dziedāja tik braši, ka gribētos ierosināt tai neturēt sveci zem pūra un veidot savu kori. Pēc tam skolas saime un viesi pakavējās pie vecāku sarūpētiem atspirdzinājumiem.

Vilnis Baumanis

Spridīša draugi.
No kreisās:
Sandra Senga,
Kristīne Sūrīte,
Edvarts Evans,
Edijs Blumbergs
un Tessa Block.
Aizmugurē
Ūve Hodgins

Latvian newspaper

LAIKS

Published 48 times per year except the first week in May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā

Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

Kantoris ASV:596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolars: 1 gadam US \$ 130.00; 6 mēn. US \$ 72.00; 3 mēn. US \$ 40.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā. Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saisinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Redaktore: Lilita Kovalčuk

Tālr. +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: lilita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)
6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Redaktori Kanadā:

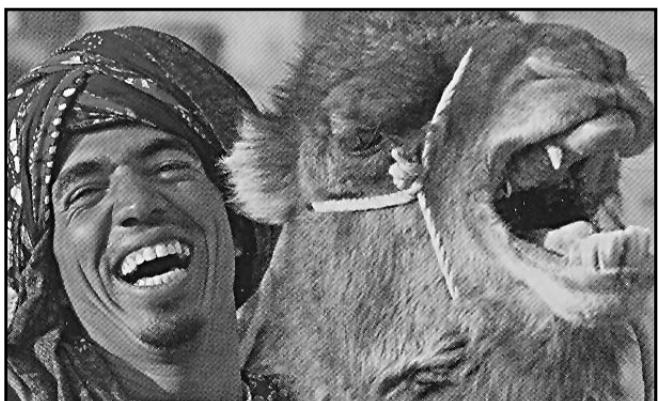
Rūdolfs Noritās: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5
Mārtiņš Štāvers: tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Nujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL**A. JANSONS**

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:
201-944-1273Runājam angļiski:
1-866-944-1273**RigaVen Travel Inc.**Piedalīsimies tūrē "Lidzi Inesei
uz Maroku" no 6.-16. martam 2010. gadāMēs kārtojam tūres, ekskursijas, kruīzus uz visām
zemēm, arī ceļojumus un apmešanos Latvijā.Zvaniets – INESEI ZĀĶIS
32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815Tālr.: 631-665-4455 1-800-291-8311
Fax: 631-665-6164 E-pasts: RigaVen@aol.com**LASĪTĀ JU BALSIS****Par krustvārdu mīklām**

Jauno gadu iesākot un mēģinot atrisināt Laikā ievietotās krustvārdas mīklas, man rodas jautājums, no kurās planētas mīklu sastādītāji aizņemas mīklas lietošanās.

Varu saprast, ka latvisko vārdu trūkuma dēļ dažkārt ir jāmeklē kādas beznozīmīgas Amuras upes pieteikas nosaukumu un citus tamlīdzīgus vietvārdus. Bet kur an liepolloju alas karbonādei radies nosaukums ANTREKOTS un kafija ir TONIZĒJOŠS dzēriens (ko nozīmē „tonizējoss”??).

Varbūt mīklu autori varētu šādai vajadzībai izdot īpašu krustvārdu vārdnīcu?

Vēlot jauku pavasari un nenoslikt Kalifornijas lietus gāzēs,

Juris P.

*

Var piekrist cien. lasītājam Jurim Pūliņam, ka krustvārdu mīklas dotie uzdevumi jeb jautājumi

Kritizē jaunievēlēto ES vadību

Par jaunievēlētajiem Eiropas Savienības vadītājiem britu laikrakstos parādījies daudz kritikas. Visvairāk kritikas saņēmusi Katriena Aštone (*Katharine Ashton*) – jaunā ES ārlietu ministre. Izrādās, ka viņa bijusi kasiere CND kampaņā (Kampaņa par kodolat-bruošanos), un tā tika uzskaitīta par sadarbību ar PSRS. Aštoni apvaino, ka viņa tolaik saņēmusi naudu no Padomju Savienības. Iztaujāšanā viņa to noliedz, bet The Times iespiesta fotografija, kur Aštone stāv blakus šīs grupas vadītājam.

Deivids Čarters (*David Charter*) no Briseles raksta, ka CND noluki bijuši plaši pazīstami aiz Dzelz priekšķara un tagad ES šīs jautājums izvirzīts parlamentā. Deputāts no britu Neatkarīgās partijas Naigels Feirigo (*Nigel Farage*) norādījis, ka Aštone saņēmusi daudzus naudas ziedoņumus un atteikusies atklāt ziedotājus. Feirigo teicis: „Ir zināms, ka ziedoņumus devijs Vils Hovards (*Will Hovard*), kas ir Komūnistu partijas loceklis Lielbritanijā. Baroness Aštone noliedz, ka saņēmusi zieņojumus no organizācijām, kas vērstas pret Rietumu stila demokratiju. Es neredzu, ka viņa ir īstā

persona darbam aizjūras politikā, ja viņa bijusi aktīviste CND.”

Rakstā tālāk teikts, ka visiem kandidātiem Eiropas Komisijā jāiziet cauri Eiropas Parlamenta pārbaudei un Eiropas Tautas partiju - galvenā centra labējā grupa prasījusi noraidīt katru, kas pagātnē atbalstījis komūnismu. Aštone gan noliegusi, ka būtu Komūnistu partijas biedre.

Krišjānis Kariņš – ES parlamenta deputāts no Latvijas, pārstāvot no centra labējo partiju, teicis: „Klajā ir nākusi informācija, ka Aštone bijusi saistīta ar marksistu kustību. Tādā gadījumā tas ir liels satraukums. Mēs ļoti ceram, ka augstie pārstāvji vedis sarunas ar mūsu austrumu kaimiņu.”

Čehu Republikas ES parlamenta deputāts – labējās partijas pārstāvis no ODS partijas Himeks Fajnons (*Hynek Fajnor*) izteicies: „Bez šaubām, Kremlis atbalstījis CND, un, ja Aštone bijusi kasiere, tas būtu liels skandals.”

Daily Express pastāvīgais autors Leons Makkinstrejs (*Leo Mackinstrejs*) kritizē arī ievēlēto Belģijas ministru prezidentu, tāpat kā baronesi Aštone, - par to varot priečāties tikai padomju „politbirojs”, piebilstot, ka abi divi ir bez

autora izvēles, - atbildē uz jaujātājumu par kafiju varētu būt arī, piemēram, baudviela vai viegli stimulējoša viela vai šādas vielas dzēriens. Iepriekš minētajā enciklopēdiskajā vārdnīcā tieši tā par kafiju arī rakstīts – satur līdz 2,5% alkoloīda kofeīna, kam ir maigi stimulējoša iedarbība. Svešvārdu vārdnīcā uzzinām, ka tonizējoša ir viela, kas aktivizē, piemēram, organismu; arī uzlabo pašsajūtu, izraisa aktivitāti, proti, stimulē. Tātad skaidrojumi abās vārdnīcās saskan.

Redakcija saviem krustvārdu mīklu autoriem formulējumos atstāj brīvu izvēli, neierobežojot iespēju izteikt tos sarežģītāk (dažkārt pat „vielīgāk”), lai mīkla nebūtu atminama pārāk viegli. Turklat krustvārdu mīklu autori, tāpat kā jebkuru redakciju iesniegtu tekstu autori, ir atbildīgi par publikācijā minēto faktu precīzitāti.

politiskas pieredzes, un tādiem dod iespēju kontrollēt mūsu dzīvi. „Tas ir demokratijas pārkāpums, un ES ir izveidojusies par birokrātisku diktātūru - šauru pašievēlētu saujinu, lai noturētos pie varas. Tas ir nāvējošs sitiens britu demokrātijai. Valdišanu pārņems Briseles režīms, kas uzņemties iznīcināt mūsu dabiskos uzskatos.”

Jaunievēlētajam prezidentam van Rompejam piedēvē apšaubāmas patriotisma izpausmes, šis cilvēks priekšroku dodot aizmuguriskām izrīcībām.

Baronese Aštone visu laiku bijusi kreisā spārna organizācijā, pratot Britanijai atbrūnot savus aizsardzības spēkus padomju draudu priekšā. „Tas atklājās, kad pēc Berlīnes mūra nojaukšanas tika atvērti krievu un austrumvācu archīvi. CND bijis pilns ar padomju simpatizētājiem. Ja CND būtu guvusi pārvaru toreiz, kad Aštone bija šajā grupā, Britaniju būtu pārvēlējuši komūnisti.”

Savu rakstu Makkinstrejs nobeids: „Sociāliste Aštone un federālisti van Rompejs ar £320 000 lielu algu pūlēsies veidot Eiropas lielvalsti, bet viņu nostāja rada briesmas demokrātijai.”

Savukārt Daily Telegraph Viljams Riss-Nogs (*William Rees-Nogg*) norāda, ka baroness Aštone ievēlēšanaārlietupārstāvēs amatā un van Rompeja ievēlēšana par prezidentu ir apkaunojums Eiropas demokrātijai.

Kanaks (Anglijā)

Paldies !

Vēlamies izteikt sirsnīgu patēriņu Latviešu Luterāņu baznīcai Nujorkā un Ziemeļvāndžuļzērijas vakarētāju kopai par atbalstu mūsu pagasta trūcīgajām ģimenēm. Par tauziešu saziedoto naudu 16 trūcīgo ģimenēm bērni vairākus mēnešus saņems siltas brīvpusdienas. Esam ļoti pateicīgi par sapratni, iejutību un atbalstu mūsu bērniem! Vēlam Jums visiem labu veselību un dzīvesprieku!

Pateicībā –
Alūksnes novada Ilzenes pagasta pārvaldes vadītāja
Arita Prižavoite

VYTIS TOURS

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Nujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām
* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus interneta
* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847
Fax: 718-423-3979
E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
Latvian Representative – Daiga Davies
Phone – 631-665-4366
Email – Daiga_AffordableADV@yahoo.com
Web site: www.vytistours.com

LATVIJA – 2010

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Nujorkas,

Čikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus interneta

* Latvijas "Extravaganza Tour"

ALAs Kultūras dienas Kolorado latviešu centrā

Kolorado latviešu kultūras centrā 12., 13.un 14. februārī visi Laika lasītāji aicināti uz ALAs kultūras dienu sarīkotnējus. Jau vairākus mēnešus iepriekš notiek citīga gatavošanās dedzīgās centra priekšēdes Raitas Jergensenas vadībā.

Kultūras dienu programma ir plaša. Tājā varēs daudz ko uzzināt par ALAs darbu, jaunākajām aktīvitātēm un kultūras projektiem – par to pastāstīs ALAs valdes priekšēdis Juris Mežinskis un ALA Kultūras nozares vadītāja Iveta Vesmane-Felzenberga.

Jaunieši vienmēr izcēlušies ar radošām idejām un neparastu skatījumu uz dzīvi, tāpēc ALAs valdes sekretāres Kaijas Dankeres vadībā būs iespēja piedalīties pārrunās jauniešu darba grupā. Pārrunu galvenais temats: „ĀLAS nākotnes vizija – idejas, problēmas un to risinājumi jauniešu skatījumā”.

Sen zināmu, bet varbūt aizmirstu latviešu tautas tradīciju, simbolu un tēlu valstībā mūs ievadīs vieslektore, brīvmāksliniece Dace Micāne-Zālīte.

Dace Micāne Zālīte:
„Ieskatīsimies latviešu tautas tradīciju gadskārtā – Dabas pulkstenī, kas senā latviešu Saules kalendārā rāda Meteņu laiku.

M. Grīna un M. Grīnas grāmatā „Latviešu gads, gadskārtas, godi” rakstīts: „Meteņus gadskārtu ieražu kalendārā svin starp Ziemassvētkiem un Lieldienu, bet Meteņiem un tiem sekojošai Pelnu dienai ir svarīga nozīme senajā laika skaitīšanas sistēmā. Meteņos izbeidzas ziema, un nākamā dienā – Pelnu dienā – sākas pavasaris un jaunais gads”.

Latviešu skolas skolēnus iepazīstināšu ar jautro Meteņa tradīciju – gatavošanos svētkiem un Meteņa sagaidīšanu, kad „Metenis nāk pār kalnu, cūkas šņukuru padusē”. Izdibināsim, kāpēc tautasdziesmās Meteņa dēļi visi ir arāji, bet meitas – malējas, uzzināsim saistību ar jaunā lauksaimniecības gada aizsākšanu un tā sagatavošanu, kas ir šo svētku tradīcijas daļa.”

Kultūras dienās nerunāsim tikai par nopietniem tematiem. 14. februārī visus dalībniekus

aicinām uz kopīgu slēpošanu.
Dace Micāne-Zālīte:

„Kolorado staltie kalni būs labs vizināšanās ceļš, kas kopībā un priekā ievizinās mūs pavaša laikā un dos mūsu domām jaunu spēkus, darbiem – ražību, izdošanos.

Meteņu lielajai svinēšanas jautrībai raksturīga masku darināšana un ķekatās iešana. Neiztrūkstoša Meteņdienas tradīcija ir vizināšanās no kalna ar ragavīnām vai slēpēm, lai Viza viza kamaniņas

Metenīša vakarā;
Tā vizēja liniņam
Zelta poga galiņā.

„Nevieniem citiem svētkiem nav tik daudz nosaukumu kā Meteņiem: Meteņi, Meteņdiena, Vastslāvji, Vastslāvis, Budēli, Pīrāgu diena, Pīrāgi, Aizgavēnis. Tos pavada daudz izdarību, joku un smieklu. Un tomēr, latviešiem šie nav galvenie un tautā visplašāk svinētie gadskārtas svētki, kā tas ir lietuviešiem.”

Kultūras dienu Sirsnīballē/ Meteņballē mūzicēs mūsu brāļu tautas lietuviešu grupa „Kolorado Vabalai”, un mūs būs iespēja salīdzināt latviešu Meteņdienas un lietuviešu tautas Užgavēnes tradīcijas, meklējot kopsakarības un radnie-

cīgo tautu kultūrās un baltu vienotībā.

Dace Micāne-Zālīte:

„Saules gaisma pieaug un siltais pavasara laiks vairs nav aiz kalniem. To visi gaidām, jo tas mums pavēsta un Dabas grāmatā raksta par Atdzimšanas spēku. Bet Metenis? Metenis to ar savu klātieni Sveču mēnesi sagatavo!”

Sarīkojuma programma: www.Coloradolatvians.com un www.alausa.org Tālrunis: 253-670-5813

ALAs Kultūras nozares vadītāja
Iveta Vesmane-Felzenberga

Metenītis

Vai vēlaties
sludinājumu
krāsās?

Dariet zināmu par sevi un savu nodarbošanos!
Ar **Laika** starpniecību varat apsveikt savus draugus un kollēgas!
Laikraksts **Laika** (pielikums **Jauno Laiks**) piedāvā jums iespēju ievietot **KRĀSAINU** sludinājumu 2010. gada 20. februāra numurā.
Visi **krāsainie** sludinājumi tiks ievietoti īpašā lappusē, un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.
Laipni lūdzam **KRĀSAINO, pilnīgi gatavo**
„Camera Ready” sludinājumu
LĪDZ 12. FEBRUĀRIM nosūtīt tieši uz Rīgas redakciju.

Par techniskiem
jautājumiem rakstīt
Solvitai –
solvita@laiks.us

Vispār. info:
DIĀNA SIMMONS RUDZĪTE:
596 Middlesex Ave.,
Metuchen, NJ 08840, USA.
Tālr.: 732-549-0445, e-pasts:
LaiksDSR@aol.com.

Lūdzam atsaukties
Tālivalža Dangava
(Dreimana) (1907-1965)
literārā mantojuma
mantotājus un izdevējus!
Rakstiet: **Laiks** redakcija,
Ausekļa iela 14-2, Riga
LV-1010;
e-pasts: redakcija@laiks.us;
fakss: +371 67326784.

Latvieši Mētropolītēna operā jūsmo par Elīnu Garanču

Daudzviet Amerikā ir iespēja kinoteātri tiešraidē noskatīties Mētropolītēna operas izrādes. Laimiņi ir Nujorkas latvieši, jo viņim ir iespēja pašiem aiziet uz operu, ja vien laikus ir nopirkta biletē. Žorža Bizē operā „Karmena” šoziem galveno lomu sešas izrādēs tēlo mecosoprāns Elīna Garanča, un visas izrādes jau sen izpārdotas.

Elīna Garanča Nujorkas latviešiem jau labi pazīstama. Mētropolītēna viņas debija notika pirms diviem gadiem Džoakīno Rosīni operā „Sevilas bārdzinis”, visus pārsteidzot ar savu balsi un talantu. Pērn viņai bija galvenā loma Dž. Rosīni operā „Pelnrušķite”.

Latvijas Nacionālās operas ģilde un Latvijas goda konsuls Nujorkā Daris Dēliņš par godu Elīnai Garančai rikoja pieņēšanu, uz kuļu bija aicināta vietējā latviešu sabiedrība. Elīna labprāt ar katru aprunājās un autografēja tvartus. Viņa pārsteidza ar savu latvisko garu, šarmu un eleganci.

„Karmenas” pirmizrāde bija 31. decembrī. Vecgada vakara noskaņa izrādei piešķira īpašu spožumu. Skatītāji un mūzikas kritiķi bija sajūsmā par Elīnas Garančas lielisko balsi un aktīses talantu.

Džastins Davidsons (Justin Davidson) *New York Magazine* rakstīja: „After twenty-four years, the Met finally has a great Carmen again.”

Heidi Valesona (Heidi Waleson) *Wall Street Journal*: „Excellent meco Elīna Garanča played up Carmen’s toughness with her purring low range and free upper register, she sounded

fabulous and brought out the character’s visceral strength, independence, creating and indelible impression. Her Carmen was not flirting but powerful and physical, whether she was biting into an orange and spitting out the peel, squatting on a boulder to read her future in the cards or facing down her own death in the black

dzīvo Nujorkā un bieži redzami operteātri. Izrādes starpbrīdi latviešiem jau kļuvis par tradīciju tikties otrā stāva balkonā pie bāra. Latvieši bieži pie skatuves durvīm nodod māksliniekiem puķes kopā ar rakstveida apsveikumiem, ko operas darbinieki nodod pēc izrādes. Nereti mākslinieks tiek sagaidīts un ap-

Latvieši 8. janvārī operas „Karmena” starpbrīdī. No kreisās Ēriks Niedrītis, Māra Veide, Nikolais Veidis, Ināra Magone, Marta Prāmniece, Ilze Beiniķe, Vija Mortona, Vilmārs Beiniķis, viesi no Sietlas – Daira Cilne un Juris Cilnis; nav Donalds Mortoni, Normana Veltene, Ingrīdas Priedites un Ritas Priedites

lace gown and mantila.”

Antonījs Tommasini (Anthony Tommasini) *New York Times*: „Singing with rich sound, and unerring feel for the nuance and subtext of a phrase, and alluring sensuality. The clarity in her singing makes this Carmen seem intelligent and wily. A lovely blond, Miss Garanča, 33, is captivating in her curly black wig.”

Nujorkaslatviešiaktīviapmeklē un atbalsta Mētropolītēna operu. Lielākā dala Latvijas Nacionālās operas ģildes valdes locekļu

veikts latviešu valodā. Tā notika 8. janvāra vakarā. Grupa latviešu pēc izrādes sagaidīja Elīnu Garanču. Pirms izrādes viņa publiski pauða savu prieku par latviešu klātieni. Karmenas loma ir sarežģīta, Elīna ne tikai dzied, bet arī dejo, viņu mētā, nogrūž uz grīdas. Kādā ainā vīriešu grupa viņu tur rokās augstu paceltu virs galvām, un Elīna turpina skalji dziedāt. Tiekties jautāju, vai viņai uz ādas nav zilumu, un dziedona aši pavilkta uz augšu blūzes piedurknī, parādot ievai-

nojumus.

Varam lepoties, ka šajā sezona Mētropolītēna operā viesojās četri Latvijas mākslinieki. Rudenī redzējām un dzirdējām Aleksandru Antoņenko

Džakomo Pučini trīs vienīcēliena operu triptihā Il Tritico, kurā ir divas traģiskas drāmas – „Apmetnis” un „Māsa Anželika” un komiskā opera „Džanni Skiki”.

Šī gada janvārī Dž. Pučini operā „Turandota” dziedāja Maija Kovaļevska, pie diriģenta pulsts bija Andris Nelsons. Viņa

un Donalds Mortoni un Vija un Ivars Bērziņi 13. janvāra vakařā abus apsveica, pasniedzot puķes.

Dzirdēts, ka nākamsezona Mētropolītēna operā dziedās pat pieci latvieši! Nujorkas latviešu operas apmeklētāji aicina taučies, kuri ierodas no citām pavalstīm, starpbrīdi viņiem piebiedroties, lai iedzertu glāzi šampanieša otrā stāva bārā. Tikai jāmeklē, kur sapulcējušās sievietes ar dzintara rotaslietām un jāpaklausās, kur skan latviešu valoda.

Ēriks Niedrītis

Elīna Garanča pēc „Karmenas” izrādes ar latviešu pasniegtajām puķēm

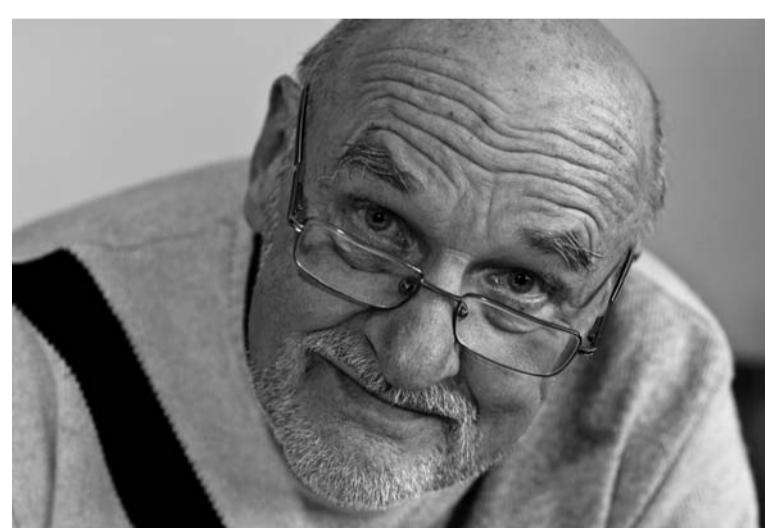
Foto: Ēriks Niedrītis

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Gunāra Krolla zīmējumu izstāde Rīgā

Mākslinieka Gunāra Krolla vārds kādu laiku bija tā kā pazudis no Latvijas mākslas dzīves notikumiem, ilgi nekas par viņu nebija dzirdēts, bet piepeši janvārā sākumā ar spēcīgu un neparastu izstādi Arzenmu mākslas mūzejā „Bīstamais līdzsvars” viņš atkal nonāca sabiedrības uzmanības centrā. Par neparastumu gan nebūtu jābrīnās – Gunārs Krollis ir viens no vistalantīgākajiem un radošākajiem māksliniekiem, kuriš allaž pārsteidz ar temu, ar tēlu jaunu formu meklējumiem un kompozīciju, ar dažādu grafikas tehniku (visbiežāk oforta) iespēju paplašināšanu. Mākslinieks ir arī izcils grāmatu illustrātors un zīmētājs, tāpat viņam nav sveša vārda māksla.

Viņš ir intelektuālis, kuŗa garīgo pasauli veido ne tikai pasaule redzētais (celojis viņš ir daudz), bet arī gudras grāmatas. Redzēt un izslīst ir viena lieta, cita – uz metāla plāksnes vai papīra lapas iecērēto pārvērst tēlos. Gunāram Krollim Dievs ir devis šo talantu un arī radoši atrast neietus celus, jaunus mākslinieciskos izteiks-

mes līdzekļus.

Otrs neparastuma iemesls ir zīmējums kā technika. Arī jaunībā viņš lielu vietu savā dailīradē ierādīja zīmējumam, pēcāk viņu piesaistīja daudzas grafikas tehnikas, savos 78 gados meistars atkal atgriezies pie zīmējuma. Viņu vienmēr ir piesaistījis ziņu samtainais maigums un siltums, kā viņš pats atzīstas. Zīmējumā neko nevar labot, jāzīmē uzreiz, kļūdas tas necieš –

domai jābūt precīzi noformulētai, rokai – neklūdīgai.

Jaunākajā izstādē darbus ierosinājusi filma par leģendāro astoto pasaules brīnumu – Aleksandrijas bāku, kuŗu atklājuši zemūdens archeologi Vidusjūrā Ēģiptes krastos. Tā vedina uz domām, ka pastāv parallelā pasaule, kurās esamību mēs neapjaušam. Pagātnē ir tepat līdzās. (Varbūt tādā veidā varēs atklāt

arī nogrimušo Atlantīdu, par tās esamību vēsta nostāsti.)

Gunārs Krollis zīmējumu serijas „Bīstamais līdzsvars” un „Atlantīda”, kā arī diptihā „Čūskas kāzas” risina sarunu par dažādu tautu kultūrām dažādos laikos un to savstarpējo mijiedarbību, par garīgajām dimensijām, kas krustojas cilvēces gaļājā pastāvēšanas mūžā.

Lapas nolasīt nav viegli, ir nepieciešama noteikta zinašanu bagāža, taču tajā pašā laikā tās ir ļoti konstruktīvi būvētas. Racionālais un emocionālais Gunāra Krolla darbos vienmēr ir jo cieši

saausts, tādēļ ikviens izstādes apmeklētājs var gūt garīgu un emocionālu baudu.

Meistara zīmējumi ir daudzu kultūru piesātināti. Daudz kas nav pateikts līdz galam, atstājot skatītāja ziņā piepildīt nepasacīto, tulcot tēlus un notikumus, kurus uzbūr mākslinieks. Reālā pasaule Gunāru Krolli kā mākslinieku interesē maz, viņš runā par cilvēci kopumā, par pagātni un tagadni, par īstenību un transcendentālo pasauli. Tā ir vērtību analīze, dzīvesbūtbasis intereseša pētišana.

Māris Brancis

Foto: Gunārs Krollis

In memoriam. Ieriķi – Gulbene. 1916 - 2009

Andris Balodis

Cik gan sen tas laiks, kad nedēļas nogalē pēc skolas laicīgi gāju uz Rīgas centrālo staciju, lai nopirktu biletu līdz Rāmuļiem – ja to neizdarišu, nebūs sēdvietas, jo vilciens ir pārpildīts. Kad man mazam, netālu no mājām sliežu ceļa malā lasot meža zemenes, mamma saka, lai pieliekot ausi pie sliedes – tad varot dzirdēt, vai nebrauc vilciens; kad pēc Otrā pasaules kara tika būvētas jaunas staciju ēkas nopostīto vietā; kad 1916. gadā tika atklāta jaunā Ieriķu – Gulbenes dzelzceļa līnija – tobriņi viena no daudzajām, kas tapa pirms un pēc tam; pirms gadiem piecpadsmiņ Rāmuļu vecie iedzīvotāji stāstīja, ka karagūstekni, kas staciju būvējuši sprieduši tiesu un ar nāvi sodījuši vienu savējo, kas bija apzadzies.

To visu manā apzinātā iesita negaidīta un pamatīga bedre uz Amatas pārbrauktuves. Labi pazīstot ceļu, pa kuļu rēgulāri braucu, biju ļoti pārsteigts, bet izskaidrojums bija vienkāršs – vairs nav sliežu! Tas beidzot lika doties aplūkot šo dzelzceļa līniju, biju gatavojies vismaz pāris gadus, bet nekad jau nebija laika. Diemžēl ieraudzīt pašu dzelzceļu vairs nav iespējams, jo nav vairs dzelzs sliežu – Latvijas valsts tās uzņēmuma „Latvijas Dzelzceļa” (LDz) meitasuzņēmuma „LDz infrastruktūra” personā šo ceļu no 2009. gada septembrī līdz decembrim iznīcinājusi, nododot pagājušā gadsimta sākumā un vēlāk ražotās sliedes lūžņos. Pēc LDz sniegtās informācijas, iegūtā metāla daudzums ir aptuveni 37 500 tonnu, kas provizoriiski

maksā 3,75 miljonus latu, bet izdevumi sliežu demontāžai esot aptuveni miljons latu – tātad ieguvums ir vairāk nekā 2,5 miljoni latu. Pēc plāssaziņas līdzeklōs lasītās informācijas gals pienācis Liepājas – Ventspils dzelzceļam ar aptuveni tādu pašu kilometrāru, tātad tur tāds pats ieguvums, gan jau ir vēl kas izdarīts un vēl kas darāms, tātad uz mūsu priekšteču atstātā mantojuma LDz vēl kādu laicīnu varēs dzīvot, ja vien tā augsgals jeb vadība nebūs pārāk rijīgi.

Taču cik gan izmaksājusi ši dzelzceļa būve? Lai gan to būvējusi krievu armija un darbos bijuši iesaistīti karagūstekni, piedalījušies arī vietējie iedzīvotāji, kam esot maksātas labas algas – sievietēm 2 rubļi dienā, vīriešiem 3 rubļi dienā, bet braucējiem ar zirgu pat 6 rubļi dienā. Sākotnēji sliežu platums bijis 750 mm (resp., tas bijis šaursliežu dzelzceļš), bet 1921. gadā tās pārnaglotas uz 1524 mm. Dzelzceļš izmantots armijas vajadzībām, padomju laikā bija atzarojums uz rakēšu bazi, vesti koki, nafta, braukuši pasažieru vilcieni gan uz Gulbeni, Abreni (Pitalovu), gan Ķeļingradu (tagad Pēterburgu). Taču ar laiku tas viss izrādījies nevajadzīgs tāpat kā tagad izputinātā lauk-saimniecība un zīvsaimniecība, cukura rūpīcas Jelgavā un Liepājā, VĒFs, Radiotehnika, RAFs un daudz kas cits. 1998. gadā tā laika ministra V. Krištītāna vadītā Satiksmes ministrija secinājusi, ka dzelzceļš ir sliktā stāvoklī un tā sakārtošanai

Izrokoties cauri kalniem un veidojot lielus uzbērumus, pirms nepilniem simt gadiem būvēja dzelzceļu. Sliežu ceļi tolik bija technikas sasniegums, tie deva iespēju gan pārvietoties, gan tirgoties, pārvērot mūsu zemes nomales pieejamas un vairāk tās civilizēja. Šodien viss pagriezies pretējā virzienā. Kamēr daudzītātājā Eiropā būvē dzelzceļus, pakriem pārvietoties ar vairāku simtu kilometru ātrumu stundā, pie mums no kartes pazūd līnija pēc līnijas gluži kā izdegušas neonā reklāmas.

(Turpinājums sekos)

Kaut kas palicis pāri no sliedēm

Dzelzceļa gulšņu kaudze

LATVIEŠU LIKTENĀSTI

Vēl viena latviešu legionāra stāsts

Maigonis Viķsna

(Nobeigums)

Šlēsvigā-Holšteinā soļojām jūras virzienā, galamērkis Putlosa. Kāpās maza baraka. To vasaru pavadijām kopā ar kaprāļiem un augstākas dienesta pakāpes karavīriem. Vakaros dabūjām kolrābju viru ar gabaliņu maizes. Izsalkums mocija, tāpēc kopā ar puisi, kas spēlēja akordeonu, aizgājām uz ciemu, kur viņš sāka spēlēt, mēs dziedājām dziesmu vācu valodā *Du kamst nicht treu sein*, un sajūsmītās mājasmātes pacienāja mūs ar ceptiem kartupeļiem un pāris olām. Nākamo dziesmu dziedājām kopā ar viņām.

Citudien satiku vietējo zemnieku, kam pārdevu mazu motociklu par šķinki un maizi un jautāju, vai viņam nevajag laukstrādniekus, kas strādātu par vēderu. Grupa mūsējo sāka strādāt biešu laukā un turpat šķūni pārnakšņoja. Izrādījās, ka arī zemnieka brālim vajag strādniekus, tādējādi vēl viena grupiņa dabūja darbu. Mūsu rotas kaprālis Štālīts bija labs mākslinieks, viņš no fotografijas uzziņēja manas krustmātes portretu, ko aiznesu parādīt uz maiznīcu un piedāvāju, ja ir vēlēšanās. Nopelnīju divus kļaipus maizes, un

vairākas dāmas tūlit pasūtināja savu portretu. Štālīts nu bija aizņemts cilvēks.

Tuvojās rudens, angļi meklēja mums pārziemošanas vietu. Ciemos brauca krievi un aicināja braukt mājās, taču angļu augstākajai valdībai bija skaidrs, ka latvieši nebrauks. Beidzot atkal kāpām ešelonos, kuŗi brauca uz Zedelgemu, bet mūsējais uz Brisieli. Izkāpām no vilciena un gājām cauri pilsētas centram. Jutām vietējo naidu, viņi jau nezināja, ka esam latvieši, kaut mums uz piedurknes bija latviešu vairodzīš. Apmetāmies Briseles gūstekņu nometnē, starp mums arī bijušie belgū legiōnāri, viņus sagaidīja naidigi.

Pēc laika mūs pārveda uz Zedelgemu, kur dr. Aleksandrs Osītis sapulcināja mūsu rotas feldšerus darbam nometnes slimnīcā angļu pārraudzībā. Katrs dabūjām palīgus, apkāpotājus un žēlsirdīgo māsu vācieti. Bija vairāki latviešu ārsti un viens igauņis. Vēl aizvien krievu virsnieki brauca aģitēt, mēģināja pierunāt kādu 18 gadus vecu puisi, bet viņš jautāja, kāpēc viņa ģimeni izveda uz Sibīriju. Esot izvesti nacisti. Vai viņa trīs gadu vecā māsiņa arī bijusi naciste?

Bielgījā aizvadīju veselu gadu.

Belgū sardzes vīri valkāja cepures, kuřām vienā pusē karaļa lauva, otrā sarkana zvaigzne.

Tuvējā vācu gūstekņu nometnē bija galvenā stāba virsnieki, kuŗi nāca uz slimnīcu. Viņu pieņēma dr. Osītis vai igauņu ārsti.

Tuvojoties Ziemsvētkiem, mūs aicināja piedalīties priekšnesumos. Sākumā negribējām, bet vēlāk Edgars Žīgurs, Karlis Mitkovs un es nodziedājām dziesmu *Gonna take a sentimental journey*, un visi angļi dziesmai pievienojās.

1946. gadapavasarī Zedelgemas nometne tukšojās, iemītniekus veda uz Vāciju. Maijā izveda arī latviešus. Satiku savu draugu Vladimиру Doredu. Barakā ienāca angļu kareivis un izsauca Doredu uz komandantūru. Viņš nesaprata, kāpēc, bija pat mazliet uztraucies, bet beigās ļoti priečājās, jo pie vārtiem satika savu tēvu, amerikānu armijas pulkvedi Jāni Doredu, par kuļu neko nezināja visus kaŗa gadus. Jānis Doreds bija slavens, jo filmējis Amerikā un Maskavā. Viņš bija tulks sarunās ar krieviem. Vēl divi viņa dēli bija Vācijā, un tēvs bija priečigs, ka dēls ir kopā ar latviešiem.

Pēdējos no Zedelgemas nometnes izveda pavārus, orķestri, koristus, slimnīcas darbiniekus.

Braucām cauri Holandei, kur kādā stacijā, kur bija jāgaida, koriisti izkāpa un nodziedāja dziesmu vietējiem, kuŗi pulcējās pārējā.

Nokļuvām kādā pilsētiņā, kur veidoja ambulanci, un mani aicināja palīgā. Tagad bijām UNRRA apgādē, vispirms vaja-dzēja sagādāt medikamentus. Otrā rītā atbrauca UNRRA ambulance, ko vadīja dāma no Kanadas.

Kādā dienā ieradās ciemiņš – jauna sieviete, kas meklēja manu brāli Imantu. Viņa nezināja, ka brālis izvests Sibīrijā, kur pavadīja 11 gadu. Jaunā sieviete aicināja apmeklēt viņas ģimeni Hanoverā. Tā kā mani radi bija Libekā, devos viņus apciemot, bet atceļā vilciens apstājās stacijā, un mums paziņoja, ka tālāk dosies tikai nākamā dienā. Devos meklēt Jansonu ģimeni, kas dzīvoja Hanoveras bēglu nometnē, vācu armijas kazarmās. Jansonu ģimenē bija trīs māsas, māte un tēvs. Tā kā visas meitas aizbraukušas uz volejbola spēli citā pilsētā, tad gultas bija brīvas un tiku viesmilgi uzņemts. Naktī sapnī dzirdēju skaistu mūziku un dziedāšanu, kad pamodos, kazar-mu gaitenē vietējais koris dziedāja Brāmsa šūpuļdziesmu, sveicot savu diriģentu dzimumdienā.

Atgriezies savā nometnē, dabūju atlaišanas dokumentus. Tā kā biju strādājis, angļi man maksāja algu, no kurās gan bija palikusi pāri tikai viena angļu mārciņa un nedaudz šiliņu. Devos uz Lībeku, kur dzīvoja mani radi un paziņas. Te nometnē bija noteikts neņemt bijušos legiōnārus, bet nometnes *Am Stau* vadītājs bija francūzis, mans tēvocis prata franciski un ar viņu vienojās. Mani uzņēma bēglu nometnē. Dabūju darbu pie pārtikas izdales. Šai darbā pavadiju vienu gadu, pēc tam ceļš veda uz Angliju. Sākumā strādāju kieģēļu fabrikā netālu no Londonas, vēlāk dabūju vieglāku darbu birojā. Anglijā ap-precējos, 1951. gadā izceļojām uz Toronto, Kanādā. Divus gadus strādāju atslēgu fabrikā Toronto tūvumā, sieva biskvītu fabrikā. 1953. gadā dabūjām vīzas iebrāukšanai Amerikā, apmetāmies Nujorkā. Darbu dabūju jau nākamā dienā. Ilgus gadus nostrādāju brāļu Kalniņu celtniecības uzņēmumā. Bez pārspilē-juma var teikt, ka latvieši uzbūvējuši vai pusi Longailendas. Mums ir trīs bērni un četri mazbērni. Manām meitām Tinai un Lorenai undēlam Normandam ir augstākā izglītība, visi labos amatos. Mūsu dzīve bijusi laba, lai gan nebūt ne viegla.

Window on Eurasia: Russian Aid to the North Caucasus Has Made the Situation There Worse, Analyst Says

Pols Goubls (*Paul Goble*)

Vienna, January 22 – Moscow today is making the same mistake in the North Caucasus that its tsarist predeces-

sors did 150 years ago. Like the tsars, the Russian powers that be now have sent enormous sums to corrupt and inefficient officials there, hoping to buy their loyalty but in fact creating a new feudal class that is driving the population into the hands of the militants.

In the 19th century, Sergey Israpilov writes on the APN.ru portal today, “the tsarist government directly bought the loyalty of feudal in the Caucasus,” who “feeling the financial and military might of the empire behind them, intensified their oppression” of the local population, “sparking dissatisfaction and creating the basis for a long Caucasus war.”

Since the collapse of the Soviet Union, he continues, “the Russian leadership gave money to obviously corrupt and ineffective

leaders in the Caucasus without interfering in the use of these funds.” And as a result, this money, intended to buy loyalty, gave birth to “new feudal and intensified social inequality” and anger (www.apn.ru/publications/article22318.htm).

In the 1990s, he writes, “when there was not a very large amount of money, this problem was not especially significant.” But after 2000, when there was a great deal more, money flowed into the North Caucasus and especially Daghestan “like a swollen river,” “a partisan movement directed against the local rulers and the Federal Center standing behind them arose.”

President Dmitry Medvedev, Israpilov suggests, appears to understand that the problems of the North Caucasus are connected “not only with a lack of money, poverty, and unemployment but with ineffective administration and corruption,” although so far the Kremlin leader has not managed to turn things around.

One place where this shortcoming is especially obvious is Daghestan, “one of the most subsidized regions of Russia” into which Moscow has poured bil-

lions of rubles in ways that have promoted rather than reduced social inequality. And that inequality in turn “serves as the social base for terrorism.”

The influx of “easy” money has also had the effect of making “honest work and honest entrepreneurship unpopular and private investment in business minimal,” thus exacerbating the situation still further. Indeed, “the most profitable business is access to government resources, which gives rise to super wealth.”

And such wealth, “under the specific conditions of the republic,” has created a class of people who think they can do anything and a larger group of others who are infuriated and alienated from the system by such behavior and ever more prepared to join the “growing protest” movement.

Faced with this popular anger, the power that be in Makhachkala ask Moscow for more money, which Moscow sees no way not to give. But that simply makes the situation worse, Israpilov says, creating “a vicious circle” which it is extremely difficult for any of the those along its line to escape.

The recent downturn, which has left Moscow with less to give,

might lead things to improve, Israpilov says, but that has not yet happened. And he describes the ways in which money from Moscow, the rise of the super rich in Daghestan, and the explosive growth of bandit formations remain tightly linked.

In the “fat” years of the first decade of this century, he observes, Daghestan’s annual budget increased from 8.8 billion rubles (300 million US dollars) to 54 billion rubles (1.8 billion US dollars), largely on account of money from the Russian state budget, not counting the even more rapid growth of extra budget funds from Moscow.

Given this inflow of money and given Daghestan’s poverty, much of this money should have been invested in the economy. But that did not happen at least to the necessary extent. And what is worse, the investments became ever less efficient or profitable, the result of theft or government backing for inefficient branches of the economy.

Indeed, he points out, in 1999, Daghestan invested 2.06 billion rubles in the economy for a profit of 567 million – more than 25 percent! But in 2008, on an investment of 67.3 billion rubles,

it suffered a loss of 800 million rubles, yet another indication that money from Moscow was not being used in an efficient and useful way.

Israpilov says that the reason for this is that Daghestan has installed a kind of “capitalism in reverse,” where the big money goes to and is taken out of government firms rather than those created by private entrepreneurs, a pattern that has the effect of reducing the number of the latter still further.

Despite this and as Moscow and Makhachkala proudly claim, the Daghestani economy did grow over this period, but as neither acknowledges, this growth was accompanied by growing income inequality with a tiny group becoming fantastically wealthy and a much larger group extremely poor.

And those poor groups will not see their situation improved if Moscow simply increases the amount of money it pours into Makhachkala’s coffers. Indeed, if it does that without addressing the ways in which it is creating its own nemesis, “the still-latent war with underground bands will pass into a completely new and open phase.”

Krievijas, Kremla un kreiso (KKK) izvērstais “psīcholoģiskais karš” – no Latviešu leģiona līdz NATO un Eiropas Savienībai

LVA biedrs
atv. flotiles admirālis
Andrejs Mežmalis

NATO definē šo psīcholoģisko komponentu kā miera un kaņa laika darbību, kas vērsta uz ienaidnieku un draudzīgām vai neitrālām audiencēm, lai ietekmētu viņu uzskatus un darbību, labvēlīgi palīdzot sasniegts savus politiskos un militāros mērķus. Amerikas Savienotās Valstis (ASV) to vēsīkāk izskaidro – tā ir psīcholoģiska veida operācija, lai bombardētu ārzemju audences, ārzemju valdības, grupas vai atsevišķus cilvēkus ar selektīvu informāciju, ietekmējot viņu emocijas, motivus, sekmētu objektīvu domāšanu, tādējādi panākot savus mērķus. Tas ir tieši tas, ko pašlaik un šodien dara KKK, lai piesaistītu saviem spēkiem savu mērķu realizēšanā Latvijā dzīvojošos cittautiešus, bet it sevišķi krievu tautības iedzīvotājus.

Ādolfs Hitlers, grāmatā ”Mein Kampf” par Sabiedroto psīcholoģisko propagandas ietekmi uz vācu kaņavīriem Pirmajā pasaules kaņa teica: ”Mūsu kaņavīri iemācījās domāt tā, kā to gribēja,

lai viņi domā, mūsu ienaidnieks.” Tāpēc nav brīnums, ka Hitlers, tāpat kā Stalins, pievērti lielu vērību ”psīcholoģiskam komponentam” un ieguldīja tik milzīgus resursus savas tautas un ienaidnieku maldināšanā, lai sasniegstu mērķus. Abu diktatoru politiskie un fiziskās varas sasniegumi lielā mērā balstījās uz psīcholoģiskiem ietekmes pamatiem – meliem un nepārtrauktu tautas maldināšanu. Tā ir kaņa darbība, kurā ienaidnieks izplata dezinformāciju, sagroza patiesību vai vispār nesniedz informāciju, kas varētu būt kaitīga pašam sev. Slavenais kīniešu kaņa mākslas autors Sun Tzu pirms pāris tūkstošiem gadu teica: ”Nav vajadzīgs iznīcināt savu ienaidnieku. Pieteik tikai iznīcināt viņa gribu piedalīties kaujājā.”

Par ko tad šeit ir runa – par vārdu kauja vai psīcholoģisko kaņa darbību? Miera laikā tas var būt politisks mērķis, kā to redzējām pēdējās Pašvaldību vēlēšanās, kad kreisie pauða – nav vērts piedalīties vēlēšanās, jo nekas jau nemainīsies, kaut gan paši gāja. Mērķis tika sasniegts: jo ap 50% no latviešiem vēlēšanās nepiedalījās, un no tiem, kas piedalījās, 18-20% izniekoja savas balsis par mazājam partijām, tas ir tām, kas nepārvarēja 5% barjeru. Kopumā, tas nozīmē, ka aptuveni 70% vēlētāju atdeva savas tiesības citiem, pamatā KKK

(Turpinājums sekos)

1940.-1941. gadā: Krievu politiskais virsnieks ”skolo” Latvijas jauniesauktos kaņavīrus

Latviešu bērni Rīgā spiesti piedalīties propagandas gājienos (1940.-1941. g.)

J A U N U M I L A T V I J A S P O L Ī T I K Ā

Saeima apstiprina finanču ministra ziņojumu

Kaut gan tika paustas bažas un trūka lielākā koalīcijas partnerē – Tautas partijas atbalsta, mandātu valdībai noslēgt vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem acceptēja. Valdības piedāvāto variantru glābu opozīcija – LPP/LC balsoja par. *Saskaņas centrs* balsojumā nepiedalījās, tādējādi samazinot vairākumam nepieciešamo balsu skaitu.

Pilnvarojums valdībai parakstīt atjaunotu vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem, pēc valdības teiktā, nepieciešams, lai izpildītu ST spriedumu “pensiju lietā”, – ieturēto pensiju atmaksai un pilnu pensiju izmaksai vēl šogad nepieciešamos 185 miljonus latu ieceļts rast uz budžeta deficitu rēķina, un tā apjoms savukārt noteikts dokumentā par vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem.

Šis pilnvarojums izraisīja asas nesaskaņas valdības koalīcijā, jo TP, norādot uz trūkumiem valdības piedāvātajā pilnvarojuma variāntā, iesniedza alternatīvu likumprojektu, kurā vēlas pilnvarojumu saistīt arī ar struktūrālām reformām valsts pārvaldē un valsts rīcību ar tai piederošām daļām bankās. Tāpat TP vēlas, lai pilnvarojumā būtu iekļauts liegums paugstināt nodokļus, kā arī lai valdībai būtu jāinformē Saeima par jebkurām pārmaiņām sarunās ar aizdevējiem.

Par ziņojumu balsoja 53 deputāti, pret 21, trīs atturējās.

Dvdesmit piecas lappuses gājā ziņojumā Saeimai finanču ministrs Einars Repše izklāstīja pašreizējo situāciju ekonomikā, informēja par iepriekšējo vienošanas dokumentu, kā arī atstātīja jaunā vienošanas dokumentā ietvertās galvenās apņemšanās. Ziņojumā minēti arī valdības izvirzītie specifiskie tautsaimniecības politikas mērķi – fiskālā konsolidācija ar mērķi nākamgad panākt budžeta deficitu ne vairāk kā 6%, 2012. gadā – zem 3% no iekšzemes kopprodukta.

Ziņojumā minēta arī valdības pozīcija struktūrālo reformu jautājumā – gan sekmējot struktūrfondu apguvi, gan paugstinot publisko iepirkumu efektivitāti, sniedzot atbalstu mazajiem un mikro uzņēmumiem, mazinot ēnu ekonomiku, veicot valsts un pašvaldību uzņēmumu restrukturizāciju, īstenojot uzlabojumus uzņēmējdarbības vidē, tostarp mazinot birokrātiju šai jomā, ieviešot e-pārvaldes pakalpojumus u. c..

Tautas partijas Saeimas frakcijas vadītājs Vents Armands Krauklis sēdē uzsvēra, ka, pēc TP domām, vairākos jautājumos būtu jāriko parlamentāras debates. “Mums arī šķiet, ka apsolījums nesamazināt nodokļus ir absolūti nepieņemams,” pauða Krauklis, norādot, ka, tos samazinot, valsts ieņēmumi varētu būt daudz lielāki. Tāpat, pēc TP domām, valdības turpmākā rīcība ar valsts banku kapitāldāļām varētu būt svarīga valstij, tāpēc tam būtu nepieciešams atsevišķs Saeimas pilnvarojums. Tā kā tas netiekot plānots, TP nevarot šo ziņojumu atbalstīt.

Saeimas pilnvarojums valdībai parakstīt vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem tika saņemts divos balsojumos. Vienā – parla-

mentam bija jāapstiprina pilnvarojums, otrā – finanču ministra ziņojums.

Ar opozīcijas deputātu – LPP/LC un *Saskaņas centrs* tiešu un netiesu atbalstu pirmajā balsojumā par pilnvarojumu valdība saņēma Saeimas vairākuma deputātu balsis.

Par budžeta izpildi

Pēc tikšanās ar Valsts prezidentu Valdi Zatleru finanču ministrs Einars Repše (JL) apgalvoja, ka aizvadītais gads Latvijas budžeta izpildē ir noslēgts sekmīgi. Saņiegtie cerētie ienēmumi un izdevumi bijusi atbilstīgi plānotajam. Pērn jūnijā izdevies konsolidēt budžetu par 500 miljoniem latu, un lielā mērā tieši tas ļaujot valstij tagad no jauna izmaksāt pensijas pilnā apmērā, kā arī atmaksāt vairāk nekā pusgadu ieturēto daļu. Taču turpmākajos divos gados budžets kopumā būs jāsamazina par 800 līdz 900 miljoniem latu. Vaicāts, kurās jomās šos līdzekļus varētu ietaupīt, Repše atbildēja, ka “pie tā vēl ir jastrādā”. Tomēr ietaupījumus varētu rast, pārskatot valsts pārvaldes funkcijas, kā arī mazinot “ēnu ekonomiku”, tādējādi novēršot jaunas pārmaiņas nodokļu sistēmā.

Jakānu tomēr „rotēs”...

Lai gan Tautas partijai ir iebildumi, koalīcija nolēma virzīt turpmākai izskatīšanai valdībā jautājumu par atstādinātā Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora Dzintara Jakāna “rotēšanu” uz Finanču ministrijas departamenta vadītāja amatā.

TP Saeimas frakcijas vadītājs vietnieks Vents Armands Krauklis žurnālistiem pauða pārliecību, ka tādā veidā “aizrotē” Jakānu, kā to iecerējusi Finanču ministrija (FM), nav iespējams. Kad tā notiktu, tiesa šo lēmumu, ja tas tiktu apstrīdēts, varētu atceļt. Līdzīgu viedokli pauðuši arī vairāki juristi.

Kā izķlūt no neērtas situācijas?

Neērtā situācijā nonācis Valsts prezidents Valdis Zatlers. Pa diplomātiskajiem kanāliem Zatlers saņēmis ielūgumu apmeklēt Uzvaras svētku svinībās 9. maijā Maskavā. Lēmumu – vai atsaukties uz ielūgumu – prezidents pažīmēja februāra otrā pusē. Ārpolitikas ekspertu ieskata šis ielūgums būtu jāpienem, taču būtu svarīgi, lai uz Maskavu dotos arī Lietuvas un Igaunijas prezidents. 2005. gadā no Baltijas valstu presidentiem Uzvaras svētku svinībās piedalījās tikai Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Pēc oficiāli sniegtās informācijas, Rīgas pili attieksme pret došanos uz Maskavu ir prāgmatska. Tas ļauj prognozēt, ka Valdis Zatlers, visticamāk, kopā ar citu valstu lideriem varētu vērot militāro parādi Sarkanajā laukumā.

Latvijas un Krievijas Ārlietu ministrijas politisko konsultāciju laikā apstiprināts, ka Valdis Zatlers pavasarī tiek gaidīts Maskavā. Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andris Teikmanis norādīja, ka rakstveida ielūguma uz 9. maija svinībām nebūs, bet Zatlers būs gaidīts viesis. Krievijas avīzē *Argumenti i fakti* sniegtā informācija, ka oficiāli ielūgumi uz 9. maija svinībām izsūtīti tikai NVS valstu vadītājiem.

Pēc Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūta divos balsojumos. Vienā – parla-

menta bija jāapstiprina pilnvarojums, otrā – finanču ministra ziņojums.

Ar opozīcijas deputātu – LPP/LC un *Saskaņas centrs* tiešu un netiesu atbalstu pirmajā balsojumā par pilnvarojumu valdība saņēma Saeimas vairākuma deputātu balsis.

Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess izteicis gatavību braukt uz Maskavu. Lietuvas prezidente Daļa Grībauskaitē nogaidīs, kā Krievijas prezidents Dmitrijs Medvedevs reagēs uz viņas ielūgumu apmeklēt Lietuvas valsts svinības martā.

Ilvesa pažīmums bija diezgan negaidīts. Pirms vairākiem gadiem Igaunijas prezidents Otrā pasaules kara rezultātus vērtēja līdzīgi kā Latvijas bijusi prezidente Vaira Viķe-Freiberga. Padomju Savienības uzvara nozīmēja nevis atbrivošanu no fašisma, bet igaunijiem, latviešiem, lietuviešiem, poliem tas nozīmēja simtiem tūkstošu cilvēku deportāciju un desmitiem tūkstošu sodīšanu ar nāvi, Katīnas slaktinu u. c. Kādā intervijā, komentējot Igaunijas un Krievijas attiecības, Ilvess norādīja – kamēr Krievija glorificē savu padomju laiku vēsturi, abu valstu attiecībās saglabāsies problēmas. Politiku ieskata prezidenta Ilvesa ārpolitika šobrīd krasī pagriezusies uz austrumiem. Tiekuši par Ilvesa kažoka mešanu uz otru pusi. Bet diez vai 9. maijā ar labu atmiņu apveltītie šodienas Krievijas vadoni viņam atvēlēs labāko vietu tribinēs.

Pavisam noteikti Maskavā neviens negaida Gruzijas prezidentu Michailu Saakašvili. Kremlis nošķir gruzīnu tautu, kurās pārstāvji karojuši Padomju armijas rindās. Otrajā pasaules karā, no pašreizējā šīs Valsts prezidenta.

Eksprezidenta viedoklis

Ja Latvijas prezidents Valdis Zatlers saņems oficiālu ielūgumu piedalīties 9. maija svinībās Maskavā, tad viņam uz tām, visticamāk, vajadzētu braukt, intervijā Latvijas Radio atzina bijušais Latvijas prezidents Guntis Ulmanis. Viņš atgādināja, ka pirms pieciem gadiem uz Maskavu Otrā pasaules karā beigu 60. gadadienā devusies tā laika prezidente Vaira Viķe-Freiberga un tagad no šīs prakses nevajadzētu atkāpties.

Savukārt, ja oficiāls ielūgums netiks saņemts, tad tā esot “politiskā šacha spēle”. Jebkādā gadījumā Zatlers ir grūtas izvēles priekšā, un to apliecinot arī Baltijas valstu nevienprātīgā attieksme. Lietuvas prezidente Daļa Grībauskaitē vismaz pagaidām negrasās braukt uz Maskavu, bet Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess ir nolēmis pretējo.

1945. gada 9. jeb, kā Eiropā pieņemts, 8. maijs daudzām valstīm bija atbrīvošanas un uzvaras svētki, bet citām, tostarp Latvijai, okupācijas aizsākums vai turpinājums.

Baltijas Asamblejā

Saeimas deputāti, kas Latvijas parlamentu pārstāv Baltijas Asamblejā (BA), tiekoties ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski, vienojas stiprināt sadarbību starp BA un Baltijas Ministru padomi un veicināt kopīgu sadarbības partnerību, īstenojot projektus starp visām Baltijas valstīm.

„Abu šo institūciju darbam jā-

būt koordinētam, un, dažādojot sadarbības instrumentus, iespējams daudz efektīvāk īstenot triju valstu nacionālās intereses un ārpolitiskos mērķus,” uzsver BA Latvijas delegācijas vadītāja Ērika Zommere. „2010.gadā Latvija ir Baltijas Asamblejas prezidējošā valsts, un mēs vēlamies izmantot šo iespēju, lai Baltijas valstu sadarbību paceltu jaunā kvalitātē.”

Saeimas deputāti aicināja Ministru prezidentu, tiekoties ar Lietuvas un Igaunijas valdību vadītājiem, pārrunāt vairāku kopīgu projektu īstenošanas perspektīvas.

Parāk augsta cena

Ekonomikas un politikas izpētes centra (CEPR) Washingtonā) līdzdirektors Marks Veisbrots konferencē „Latvija uz sliekšņa: pārādu verdzība vai ekonomijas atveselošana” pažīmējis, ka Latvija maksā pārāk augstu cenu par starptautisko aizdevumu. Ekonomijas atveselošana varētu būt loti grūta, sāpīga un smaga. Ilgtermiņa attīstībai var kaitēt krasais finansējuma samazinājums izglītibai.

SVF Latvijai pieprasīja to, ko nekad neprasa bagātajām valstīm – ASV un Japānai – budžeta apciršanu un nodokļu paaugstināšanu. Tas krizi Latvijā padara arī dzīlāku, jo palielinās budžeta de-

ficits un no Latvijas aizplūst ārvalstu kapitāls. Fonds ieguvis daudz naudas no bagātajām valstīm, lai kompensētu zaudējumus, kas radušies nevis Āzijā un Afrikā, bet gan Austrumeiropā.

Veisbrots kritizē arī valūtas politiku, kas aizstāv pašreizējo lata piesaisti eiro, jo tad pieaug lata procentu likmes un valsts ārējais parāds. Amerikānu eksperīts ieteic lata devalvāciju, kas būtu mazāk sāpīgs risinājums nekā pašreizējā politika. Katrs deflācijas gads palielina nodokļu nastu valsts iedzīvotājiem. Devalvējot valūtu, deflācijas negatīvā ietekme kopumā saruktu. Taču jāievēro, ka lata devalvācijas rezultāts lielā mērā atkarīgs no eksporta un importa attiecības.

Veisbrots jau agrāk kritizējis SVF par tā sniegto palidzību križē nonākušām valstīm, pie mēram, Argentīnai. Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis norāda, ka Veisbrota paustais Latvijas un Argentīnas salīdzinājums nav korrekt, jo Latvijas situāciju nevar salīdzināt ar Argentīnu. Turklāt Veisbrots savos secinājumos izmantojis novecojušu informāciju.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

NEDĒĻAS NOTIKUMU CHRONIKA

Valsts prezidents Valdis Zatlers ar kundzi Lilitu Zatlerei piedāļīas pasaules ekonomikas forumā Davosā. Lilitai Zatlerei bija nozīmīga saruna ar Meksikas prezidenta kundzi.

1921. gada 26. janvāri pēc vairākus gadus ilgušiem Latvijas diplomātijas pūliņiem Antantes Augstākā padome (Lielbritānija, Francija, Itālija, Japāna un Belģija) vienbalsīgi atzina Latviju un Igauniju *de iure*. Līdz ar to Latvija ne vien faktiski, bet arī tiesiski kļuva par valsti. Padomes lēmums pavēra celu Latvijas valsts plašai starptautiskai atzīšanai. Līdz 1922. gada beigām Latviju *de iure* atzina jau 28 valstis, visā starpkāru periodā – 42 valstis.

Rīgā vērienīgā pasaules kardiologu konference apsprieda jaunākos risinājumus sirds un asinsvadu slimnieku ārstēšanā un aprūpē. Konferencē piedalījās apmēram 700 speciālistu, apliecinot, ka Latvija atzīta par lielu spēlētāju pasaules kardioloģijas attīstībā.

TV raidījumā Nekā Personīga teikts, ka satiksmes ministram tēvzemietim Kasparam Gerhardam un ekonomikas ministram Artim Kamparam no Jaunā laika piešķirtas īpašas krūšu nozīmes par godu Krievijas sauszemes un ūdensceļu pārvaldes divsīmt gadiem. Abiem politiķiem krūšu nozīmes piešķirtas ar Krievijas transporta ministra Igora Levitina rīkojumu.

Labklājības ministrijas ziņojumā par nodarbinātības situāciju valstī teikts, ka no pērn novembrī reģistrētajiem bezdarbniekiem gandrīz 25 tūkstoši jeb 14,8% bijuši jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Lielākā daļa bezdarbnieku bija cilvēki ar profesionālo izglītību (36,9%) un ar vispārējo vidējo izglītību (27,8%). Salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu kopējā bezdarbnieku skaitā palielinājies to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem ir augstākā izglītība.

Katamarāna Kaupo komandas tuvinieki jau piecus mēnešus nav saņēmuši nekādas ziņas no kuģotājiem, tāpēc izsludinājuši starptautisko meklēšanu. Visticamāk, katamarāns novirzījies no maršruta ceļā no Keiptaunas uz Jaunzēlandi, ko tam vajadzēja sasniegt decembra sākumā, taču Austrālijas krasta apsardzei nekādu ziņu par to nav, neesot saņemts arī SOS signāls, kas būtu reagējis, ja prāmis būtu grimis. Aleksandrs Popovs ar Kaupo devies jau otrā ceļojumā apkārt pasaulei. No pirmā katamarāns atgriezās 2003. gada martā. Pašreizējais brauciens sākās 2008. gada 1. novembrī ar simbolisku nozīmi – pie Horna raga izkaisīt Kaupo būvētāja Valža Grenenberga-Grīnberga pelnus. Kaupo maršruts šoreiz bijis sarežģītāks – katamarāns kuģoja ne

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Kad cieņa tomēr pienākas

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

"Kas es esmu? Esmu krievu tautības cilvēks, pareizticīgais un Latvijas pilsonis," par sevi portālā www.citadiena.lv raksta Andrejs Mamikins.

Viņš "bez tam" ir pieredzējis žurnālists, ar asu prātu apveltīts, reizēm parupjš: "Es, tēlaini izsakoties, nelaižu pakalpu," teica Mamikins, sniegdamas interviju portālā www.politika.lv.

Slavens, nē, - bēdīgi slavens Andrejs Mamikins kļuva Latvijas valsts svētkos, 2009. gada 18. novembrī, kad viņš TV5 tiešraidē *Bez cenzūras* uzdeva skatītājiem savus rūpīgi apsvērtos un sagatavotos jautājumus: kas bija Latvijas neatkarības proklamēšana 1918. gada 18. novembrī - (1) varonīgas cīņas rezultāts, (2) vēsturiska nejausība, (3) liktenīga kļūda?

Trešā jautājuma izvēle un formulējums bija klaja provokācija. Un Latvijas valsti kā liktenīgas kļūdas rezultātu atzina 1600 skatītāju, t.i., vairākums to, kas bija atsaukušies.

Nacionālās radio un televīzijas padomes (NRTP) direktors Abrams Kleckins šāda jautājuma

uzdošanu novērtēja par cūcību un (intervijā Rīgas krievvalodīgās avīzes *Vesti Segodnya* žurnālistei Jeļenai Sļusarevai) salīdzināja Mamikina radito situāciju ar dzimšanas dienas svinēšanu: viesi apsveic jubilāru... un piebilst, ka viņa vecāki pielāvuši liktenīgu kļūdu, laizdami viņu pasaulē!

Andrejs Mamikins vēlāk apgalvoja, ka viņš piedāvājis vēsturniekam Aivaram Strangam piedalīties raidījumā, taču tas neesot gribējis, un tad, "dabiski", izvēle kritusi uz vēsturnieku Igoru Gusevu.

Un kas ir Igors Gusevs? Latvija Guseva izpratnē ir zeme, kur krievi apmetušies jau sirmā senatnē un tāpēc viņi ir tiesīgi apstrīdēti par latviešiem kā vienīgo LR pamattautu. Un tā tālāk, un tam-līdzigi.

Skaidrs, ka Mamikins šo vīru tiešraidē piedalisies vēsturnieks Igors Gusevs, tad lai pārraides sižetā runā tie, kuŗus manas valsts labējie politiķi uzskata par Latvijas valsts ienaidniekiem: V. Lidermans, T. Ždanoka, J. Osipovs, J. Pliners, A. Rubiks," post factum

kļirigi paziņoja Mamikins portālā www.citadiena.lv. Tātad tiešraidē provocējis - Latvijas Republikas dzimšanas dienā.

No sevis nu piemetināšu: Izraēla ir tādi ūdens tautības pavalstnieki, tostarp arī daži augstskolu mācībspēki, pēc kurū domām Izraēlas Valsts dibināšana 1948. gada 15. maijā bijusi liktenīga kļūda un visa Izraēlas Valsts - *medinat Yisrael* - viens vienīgs pārpratums. Neviens tiem neliedz klāstīt šo viedokli, vārda brīvība nodrošināta, bet nemaz nav iedomājams, ka mūsu valsts svētku dienā - *yom ha atzma'ut* - kādā no Izraēlas televīzijas kanāliem tiktu pausts šads provokātīvs uzskats.

Šai dienā - valsts svētkos - elementāra cieņa ir pienākums tiklab Izraēlā, kā Latvijā.

NRTP uzlikusi TV5 vadībai so-
du 1000 latu apmērā par nacionā-
lā naida kuriņāšanu. Var apstrī-
dēt tieši šadas sankcijas izvēli,
bet Andreja Mamikina viltīgi žultaino izdomu jeb triku nevar atstāt
nenosodītu.

Mamikins piesauc Satversmi, piesauc Cilvēka tiesību deklarā-
ciju, atsaucas uz vārda un preses
brīvību, atgādina, ka pilsoņi ir

tiesīgi šķērdēties ne tikai par
valdību, bet arī par valsti.

Patiēšām, arī Izraēlā, kad t.s.
mazais cilvēks ir saīdzis, uz savas
ādas izbaudot kādas absurdas
nebūšanas, viņš iekaist dusmās un
nošnāc: *Eyze medinah!* - "Kas tā
par valsti!" Bet Neatkarības svētkos
šādus lāstus nacionālās televīzijas
raidiņumos nedzird.

Manā tautā izplatīts ir izte-
ciens - "grūti būt ūdam/jūdam/
ebrējam" (netikamo etnonimu
svītrot-F.G.). Tas pilnā mērā attie-
cas arī uz Abramu Kleckinu. Ko
viņš arī teiku/ierosinotu/darītu,
tūdāl atradīsies - un ne tikai Tī-
meklī - ļautini, kuŗiem pats viņa
priekšvārds Abrams laupa objek-
tīva sprieduma spēju, turklāt tādi
antisemitiski adatas dūrieni nāk
gan no lielkrievu šovinistiem, gan
no tautiskiem *superletinjiem*.

Abrams Kleckins pats minētajā
intervijā avīzei *Vesti Segodnya* no-
pūšas: "Krieviem esmu slikts krievs,
latviešiem slikts latvietis,
ebrējiem slikts ebrējs." Nav viņam
viegli.

Atceros, kad strādāju *Rīgas Balss*
redakcijā un Kleckins *Padomju Jaunatnes* redakcijā, mēssatikāmies
tipografijā, kur aplau-za abus šos
laikrakstus: viņš t.s. atkušņa laikā
jūsmoja par Austrijas marksis-
tisko teorētiķi Fišeru, kas iestājās
par "socīlismu ar cilvēcīgu seju".
Toreiz tā Padomju Savienībā bija

ķecerība. Septiņdesmitajos un
astoņdesmitajos gados Kleckins
Latvijas Universitātē lasīja lekcijas
topošajiem žurnālistiem, darbojās
arī par kinokritiku.

Kleckins bija rosīgs Tautas frontē
un 1991. gadā - viens no *Latvijas tautu foruma* iniciātoriem.

Par NRTP vadītāju viņš tika ie-
vēlēts, būdams *Saskaņas centra*
kandidāts. Tika novērtēta viņa ilggadējā pieredze plāssaziņas līdzekļu jomā. Necik sen Kleckins
izpelnījās kritiku - manuprāt - pa-
matotu, kad LNT kanālā bija
paredzēta dokumentālās filmas
Putina sistēma pirmizrāde un tieši
tai dienā it kā sabojājās nez kāds
taimkods un filma netika parādīta:
tai dienā Krievijā (!) bija jānotiek
nez kādām vēlēšanām, un radās
aizdoma, ka Kleckins baidījies kai-
tināt *lielo austrumu kaimiņu*...

Bet tagad, kad Abrams Kleckins
pauž sašutumu par Mamikina
provokātoriskajām izdarībām un
uzsver, ka "nedrīkst apvainot vese-
lu tautu" (LR pamattautu - lat-
viešus), Rīgas lielkrieviskās aprin-
das ārdās. Nelidz tas, ka Kleckins
arī minētajā intervijā norāda - viņš
ir *Saskaņas centra* piekritējs, jo
viņš turpat atlāvies (!) šādu izte-
cienu:

"Ziniet, kam Šī valsts nepatik, lai tajā nedzīvo."

Šķiet, ka te varam likt punktu.

Franks Gordons

Attiecības uz ārpusi, attiecības uz iekšpusi

Jo tuvākas kļūst rudenī gaidāmās Saeimas vēlēšanas, jo vairāk Latvijas politiskās partijas cenšas sevi pozicionēt saulītē. Visvairāk tas sakāms par Tautas partiju (TP) - nozēlojamo politiskās organizāciju, kas vairāk nekā jebkura cita ir vainīga par bedri, kuŗā mūsu valsts patlaban atrodas.

Lasītāji droši vien zina, ka 21. janvārī Saeima apstiprināja lēmumu, kas valdībai ļauj tālāk risināt sarunas ar Starptautisko valūtas fondu un citiem aizdevējiem. Par šo lēmumu no 100 deputātiem balsoja tikai 54. Tautas partija iebilda. Tautas partija pieprasīja, lai lēmumā nosaka visu ko citu, piemēram, ka valsts apņemas vairs nepaaugstināt nevienu nodokli. Ka valdībai reizi ceturknī jāiesniedz Saeimai ziņojums, kā tiek izmantota aizdotā nauda. Ka jāapstiprina partijas pašas izložtais plāns par ministriju skaita samazināšanu. Ministru prezidenta Valža Dombrovskā pārstāvētais *Jaunais laiks* tik detalizētiem noteikumiem nepiekrita, un, kad TP iecīrtās, nekas cits neatlikā kā balsis meklēt oponīcijā. Latvijas Pirmā partija/*Latvijas ceļš* (LPP/LC) svētligi paziņoja, ka tā rīkošies valstiski, un nobalsoja par lēmumu. Maskavas mīlulis *Saskaņas centrs* (SC) piekrita balsojumā vispār nepiedalīties, lai būtu vieglāk sadabūt vairākumu. Protams, SC tas bija pagalam ērti - vispār nebija jāpauž nekāds viedoklis, jo tā elektorātā ir pietiekami daudz cilvēku, kuŗi par valsts ieslīgšanu dzīlos parādos nebūt nepriecīgās.

Ko varam teikt par Tautas partiju? Neko citu kā vienīgi to, ka šī partija ir kļuvusi ne tikai par

iekšēju oponīciju, bet par gluži destruktīvu oponīciju. Ko īsti partija ar savu tiešēšanos vēlējās panākt? Balsojumu, kuŗā valdībai turpmāk tiktu aizliegts runāt ar starptautiskiem aizdevējiem? Vai šī partija par valsts nākotni ir tik bezrūpīga, ka var riskēt ar visām valsts financēm? Vai tiesām valsts reputācija tai nerūp tik loti, ka tā kārtējo reizi būtu gatava pierādīt - Latvijas Saeimai starptautiskās instances nevar uzticēties? Atcerēsimies - tieši TP brīdi, kad bija jāaprassa SVF aizdevums, sacēla brēku, ka līgumu tā nesaproto, līgums esot pārāk slepens, to pāraktīt nevarot u.tml. Tikai kad tākotējais partijas vadonis Mareks Segliņš tika, tā teikt, iepļaukāts no valdības puses, partija parakstījās tur, kur bija jāparakstās. Varbūt veselais saprāts tomēr guva virsrakstu un partija sajēdza, ka tad, ja Latvija no starptautiskās naudas atteiktos, valsts budžets būtu jāsamazina vel par daudz lielāku summu nekā tie 500 miljoni latu, kas tāpat jau bija jānogriež. Taču šoreiz ar veselo sapratu tā bija, kā bīja.

Secinājums te ir un var būt tikai viens. TP ir zaudējusi pēdējo kripatiņu valstiskuma un oktobrī gaidāmās vēlēšanās nav pelnījusi nevienu balsi. Patlaban tā spēlē loti bīstamu spēli. No vienas puses, partija apgalvo, ka nebūt nevēlas tricināt valdības stabilitāti. No otras puses, tā dara visu iespējamo, lai stabilitātē būtu satricināta. Protams, akmeni var mest arī V. Dombrovskā dārzīnā - pirms devās pie oponīcijas, viņš tācū varēja vel un vēlreiz mēģināt ar TP rast kaut kādu kompromisu. Taču TP to nemaz negribēja. Šī partija jūtas ērti tikai tad, ja tā ir pie klokiem.

Aigara

Kalviņa premjērēšanas laikā tā varēja rikoties absolūti brīvi un nerēķināties ne ar „vaukšķiem”, kā A. Kalvītis reiz atļāvās nosaukt tos Latvijas iedzīvotājus, kuri pret šo patvalu iebilda, ne ar valsts finan-
cēm, nedz arī ar Latvijas starptau-
tisko reputāciju. Laikā, kad TP valdībā ir tikai daļa teikšanas, tā jūtas pagalam neērti.

Tikām otra partija, kuŗā Latvijā atkal un atkal demonstrē, ka tie-
siskums tai ir pagalam svešs jē-
dziens, Rīgas domē kārtējo reizi ir
rikojusies *pa savam*. Lasītāji droši
vien atceras, ka Aināra Šlesera
biznesa projekts - LPP/LC kopā ar
Rīgas pilsētas galvas Ušakova pār-
stāvēto SC ekonomiskās krizes
laikā nolēma, ka jāizdod pieci mil-
joni latu, lai Rīgai piesaistītu tū-
ristus. Pašvaldības *bosi* skaļi izlie-
lijas par Ziemsvētku kampaņu, apgalvojot, ka tā piesaistījusi lielu
baru viesu. Tiesa, televīzija atkār-
toti bija redzami tūristi, kuri
stāstīja, ka uz Rīgu atbraukusi
intereses pēc, un ne par kādu Rīgas
reklāmas kampaņu neko nezināja,
piedevām vairāku viesnīcu dar-
binieki visai skaļi noliedza poli-
tikānu apgalvojumu, ka Ziemsvēt-
ku laikā visas viesnīcas bijušas
stāvgrūdām pilnas. Taču pašval-
dības *grandus* tas netraucē. Galu
galā tie ir tie paši cilvēki, kuŗi reklā-
mas kampaņā apgalvoja, ka Rīga ir
Ziemsvētku eglītes dzimšanas vieta,
labi zinādami, ka tas tā nav.

Nu pienācis laiks Rīgu izreklā-
mēt arī Lieldienām. Janvāra vidū
tapa paziņots, ka kampaņu veiks
Latvijas aviosabiedrība *airBaltic*,
un nekāds konkursss te netiks
rikots, jo līdz Lieldienām tam pie-
trūkstot laika. Acīmredzot jāse-
icina, ka Rīgas pašvaldības vadī-
tājiem Lieldienas ir liels pārstei-
gums, kā komēta, kas cilvēka acij

parādās reizi 17 gados un dažkārt
retāk. Protams, tātad kā parasti,
ja būtu konkurss, iespējams, kam-
panas rīkošanas tiesības iegūtu
kāds, kas nav ne Aināra Šlesera
rokaspuisis, ne rokasmeita...

Protams, tūrisma veicināšana ir
labs pasākums. Pasaulē vēl ļoti
daudz valstu un reģionu nav tikuši
galā ar ekonomisko krizi, tāpēc
cenšas piesaistīt jebkūrus cilvēkus,
kas brauks turp, uzturēsies vies-
nīcās, ieturēsies restorānos, ap-
meklēs izklaides vietas u.tml. Taču
pasaulē ir arī ļoti daudz valstu un
reģionu, kur nav politikānu, kur
tiesiskumam uzsplauj katru reizi,
kad vien atvej muti. Pārsteidz
valsts nespēja ar šo patvalu tikt
galā. Mums ir Valsts kontroleire
Īnguna Sudraba, kas nepagurdama
norāda uz šāda veida *šeptēšanos*,
taču viss velti. Aināram Šleseram ir
„savējē”, un neko citu viņš dzirdēt
negrib. Vai arī, un tas ir stipri
ticamāk, neko citu dzirdēt nevar,
tik ļoti viņš ir pārliecināts par
sevi un savu varēšanu. Pavasa
pašvaldību vēlēšanu kampaņas
laikā Šlesers, starp citu, solīja rī-
dziniekam sagādat 50 tūkstošus
jaunu darba vietu. Pagaidām nav
dzirdēts, ka būtu sagādāts kaut
ducis. Secinājums nav grūti iz-
darīt.

Un pēdēji. Latvija janvāri ir pār-
laidusi liela aukstuma vilni. Šo-
brīd paredzams, ka pāris dienās
temperatūra šur tur valstī varētu
noslīdet līdz pat minus trīsdesmit
gradiem pēc Celsija (tas ir minus
22 pēc Farenheita). Degunā kož,
bet laikam jau ikvienam ir prieks,
ka valstī beidzot atnākusi kārtīga
ziema. Es Latvijā dzīvoju jau 20
gadu un atceros ne vienu ziemu
vien, kad Rīgā sniega vispār nav
bijis. Tas varbūt liecina, ka cilvēce
klimatu tomēr nav sabojājusi
par visiem 100 procentiem. Vienīgi
par kādiem 80.

Kārlis Streips

Mēs esam daļa no kaut kā ļoti liela un skaista...

Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes dekāns Juris Cālītis un

Lielbritanijas luterānu Baznīcas bīskape Jāna Jēruma-Grīnberga sarunājas ar žurnālisti Ingu Jērumu

Šī saruna par Ziemsvētkiem un Kristus piedzīšanas notikumu norisēja Adventa laikā. Gribējās uzklasīt mācītāju pārdomas par Ziemsvētku būtību un tradicijām Rietumu pasaulē un Latvijā.

Ko mums vēsti Jēzus piedzīšana?

Juris Cālītis. Kāpēc cilvēki visā pasaulei intuitīvi atsaucas uz Ziemsvētkiem? Manuprāt, Ziemsvētku paradigma tik vilinoša ir tāpēc, ka tā mums sniedz būtisku pamatsaprātni – katra diena, visa dzīve mums ir pasniegta kā dāvana. Šī pilnīgā atkarība visās liešas un...

...spēles noteikumu nezināšana?

J. C. Pilnīgi pareizi! Būtu labi, ja mēs agrāk saprastu, ka mūsu dzīves pamatā nav pašu lēmums, jo mēs esam lemti no Dieva, ka mūsu dzīve pāriet zem dāvanas zīmes. Ziemsvētki mums atnes vēsti, kas kristietībā ir ļoti skaista, – šī dāvana nāk ar nevarības un padevības zīmi. Jo nav taču nekā nevarīgāka un bezspēcīgāka par mazu zīdainīti! Un kristietība saka – paskaties, kā Dievs nāk pie tevis! Ne visu varot, zinot, kārtot, organizējot, bet gan ar pazemības, maiguma un nevarības zīmi. Dievs – mazais Jēzus – ir mūsu rokās. Ja Dievs tādā veidā grib ienākt mūsu apziņā, tad mums vajadzētu no tā kaut ko mācīties, redzēt pasauli citādi, nekā esam paradausi.

Jāna Jēruma-Grīnberga. Klasiskajā luterānismā Dievu mēs viskaidrāk redzam tur, kur viņa nemaz nav. Kas ir pienaglots pie krusīta? Ievainojams un ievainots, šausīts, asinās viņs. Taču tieši tur mēs saredzam Dieva kātieni. Un to pašu es varu teikt par Ziemsvētkiem. Kas ir Ziemsvētki? Mazs bērns, kas dzīmis nabadzīgā ģimenē, guļ siltē kūtī, kur apkārt loipiņi ēd sienu un staigā gani... Taču kopā ar viņiem ir Dievs.

J. C. Man tas atgādina kādu Mārtiņa Lutera sprediķi Ziemsvētkos. Viņš sacījis apmēram tā: – Jā, jūs visi lasāt par mazo Jēzulīnu un domājat – ak, kaut es būtu bijis pie tās silites, kā es to mazulītu būtu mīlējis, dziedājis viņam dziesmiņas, es būtu nēmis viņu savās rokās un sargājis no visa ļaunā un bīstamā... Nu, tad ejiet un dariet tā, – saka Luters! Visapkārt ir cilvēki, kuriem mūsu palīdzība noderēs.

J. J.-G. Ziemsvētki mums atgādina – lai mēs kalpojam saviem tuviniekiem, draugiem un kaimiņiem, katram cilvēkam tā, kā mēs kalpotu Kristum. Uz to jau esam aicināti – saredzēt Kristu savā lidzcilvēkā.

Interesanti, ja Jēzus piedzītu 2009. gada Latvijā, kādā ģimenē tas notiktu?

J. C. Maskavas forštatē, kādā pāversmē, vecā koka būdiņā... (smaida).

Jā, diez vai tā būtu oligarchu ģimene... Taču, ja mēs sabiedrībai lūgtu, lai tā pasaka, kur šogad piedzīms Jēzus, baidos, ka atbildē sanemtu ļoti atšķirīgus viedoklus!

J. C. Tas būtu ļoti labs uzstādījums – pajautāt sabiedrībai, kur vajadzētu dzīt Jēzum. Kur Viņam būtu piemērota vieta un kāpēc?

Mūsu alternatīvajā ģimenes mājā *Zvanniekos* dzīvo arī bērni ar dažādām aizturēm, kuriem mājām un bērniem, kas tur dzīvo. Un tur arī izveidojušas tradīcijas – visi braucam uz dievkalpojumu, tas notiek piecos pēcpusdienu, un visu dienu bērni un jaunieši tam gatavojas – runa ir par 30–35 bērniem un jauniešiem! Visi

bagātībā un spožumā, to mēs ziņām.

J. J.-G. Mēs esam izvēlējušies visumšāko gadalaiku, kad svinēt Jēzus dzīšanu. Viņš dzīmst tur, kur Viņu negaida, un tādā situācijā, kādā Viņu negaida. Dievs savus brīnumus un pestišanu sniedz mums tā, kā vēlas Viņš.

Ari dzīvē tā mēdz būt – reizēm mēs atrodamies melnā, tumšā bezdibeni, bet tad kāds pasniedz roku, uzspīd gaismīju un rodas ceriba, mēs jūtāmies glābti. To mums arī Ziemsvētki māca – ka vistumšākajā naktī Dievs tomēr var darboties.

Vai Ziemsvētku tradīcijas Rietumos un Latvijā būtiski atšķiras?

J. C. Ir zemes, kur šīs tradīcijas piekoertas tik ilgi un tik dziļi iekšķojušās, pārmantotas, iestrādātas, ka viss notiek pats no sevis. Interesanti, cik atšķirīga ir attieksme pret Ziemsvētkiem Anglijā, Vācijā, Amerikā! Anglijā no 19. gs. pārmanotas tradīcijas ar Dikensa un ciemātēliem, tagad arī pie mums spēlē Dikensa "Sīkstuli". Bet mūsu latviešu Ziemsvētkiem jūtama raksturīgā latvisķā iezīme – vientuliba, patība un klusums vairāk nekā kogīgais un komerciāli izveidotās izdarības. Es domāju, ka tā ir lielākā atšķirība. Un tam ir savi plūsi un minusi. Daudziem cilvēkiem, kuriem nav ģimenes, Ziemsvētki ir ļoti vinenti – tos pavada mājās, netiekas ar citiem cilvēkiem. Kanādā un citur katra trimdas organizācija rikoja savu egli.

Bet pie mums taču arī ir Ziemsvētku sarīkojumi! Pajautājiet aktieriem – Ziemsvētku veciņiem, vini skrien no vienas vietas uz nākamo apmēram divas nedēļas trīs vai piecas reizes dienā!

J. C. Mani sevišķi neiepriecina šie profesionālie Ziemsvētku veciņi. Trimdā es tādus vispār nezinu. Varbūt ir kāds, kurām labāk tas bija izdevies, un tāpēc viņam vajadzēja pārapt par vecīti vairākus gadus. Bet parasti ir tā – kādu vienkārši paveik malā un saka: – Jāni, šogad tava kārta!

Viena no latviešu tradīcijām – Ziemsvētku vakarā noteikti jāiet baznīcā. Arī padomju laikā šajos vakaros baznīcā bija cilvēki, kuri nebaidījās, ka par viņiem zinās, lai gan stukāči arī tur slaitījās gar kolonām...

J. J.-G. Trimdā ap Ziemsvētkiem izveidojās ļoti specifiskas tradīcijas – gan ģimeņu lokā, gan organizācijās. Man šķiet, ka Londonas latviešu skolā eglītes ceremonija pēdējos 50 gadus nav mainījusies nemaz!

Uzvedums ir cits, kāda cita dziesma, bet secība ir nemanīga:

svētbrīdis, tad bērnu uzvedums,

kas beidzas ar kopīgi dziedātām dziesmām, un bērni jau ausās, vai

večītis nenāk, tad kaut kur atskan

zvaniņi, atnāk vecītis, apsēžas –

vienmēr uz viena un tā paša krēsla...

Tur Ziemsvētku vēsts it kā nav galvenā, taču trimdā latviešiem bija

svarīgi saglabāt savas tradīcijas,

savu latvisķumu. Un Ziemsvētki

kalpoja arī šim mērķim.

J.C. Trimdā es daudz staigāju

pa eglītēm un veicu profesionālos pie-

nākumus, šeit tas tā nav. Man per-

soniski laime ir Ziemsvētkus saistīt ar

Zvannieku mājām un bērniem,

kas tur dzīvo. Un tur arī izveidojušas

tradīcijas – visi braucam uz dievkal-

pojumu, tas notiek piecos pēcpus-

dienu, un visu dienu bērni un jaunie-

ši tam gatavojas – runa ir par

30–35 bērniem un jauniešiem! Visi

Foto: Māris Mālnieks

Divu mācītāju saruna

skraida, kaut kaut ko meklē – valda milzīga rošība. Pēc tam pusotru stundu brauciens uz dievnamu, uz Rīgu. Braucienā laikā visi tā kā nomierinās un kaut ko gaida. Visi apķart ir priecīgi – gan draudze, gan bērni. Tas mums visiem ir laimīgs notikums. Dievkalpojums beidzas ap sešiem, tad brauciens atpakaļ, visi paguruši aizmieg, un, kad tiekam mājās, ir daudz par vēlu sākt dalīt dāvanas, tas notiek nākamajā rītā.

Jāna stāsta, ka trimdā citu tautību bērni skolā apskauduši latviešus – tie dabūja dāvanas jau svētku vakarā, bet visiem ciemām tās pāsniedza tikai pirmajos svētkos!

J. C. Es vienmēr trimdā esmu bijis priečīgs par to, ka latviešiem ir šīs tradīcijas un viņi skaidri zina, kur atradies Svētvakārā. Amerikā arī ir daudz baznīcu un draudžu, tur cilvēki pulcējas baznīcā, bet Kanādā, piemēram, tā nav. Anglijā?

J. J.-G. Arī nav.

J. C. Cilvēki, protams, zina, ka variet uz baznīcu, bet nedomā, ka dievkalpojums notiek viņiem.

J. J.-G. Ziemsvētku dienas arī Anglijā ir ļoti izplūdušas. Viņiem tradicionālās mēdz būt Ziemsvētku pusdienas, pēc kurām pulksten trijos visi klausās un skatās karalienes uzrunu. Un no paša rita dala dāvanas.

Dāvanu vājprāts visā pasaule kļuvis par tādu kā murgu...

J. J.-G. Pirmie Ziemsvētku preču katalogi pastāstē tiek iemesti jūnijā, bet septembrī veikalos jau to visu var nopirk. Tas ir kaut kas patiesām drausmīgs! Vācijā lasīju ļoti asprātīgu uzrakstu: – Katrai lietai ir savs laiks, Advents sākas decembri!

Kāds ir mācītāju viedoklis par pantīnu skaitīšanu un dāvanām?

J. C. Tas ir mans jājamzīrdzīši! Šī tradīcija mani izraisa sašutumu. Es atceros no savas bērniņas Limbažos: ierodas Ziemsvētku vecītis, jāskaita pantīņi! Kopš tiem laikiem manā ieskatā pantīnu skaitīšana iznīcina Ziemsvētku domu, jo ar pantījiem tiek salikti pilnīgi aplami akcenti. Protī, ja tu noskaitīsi, tad kaut ko dabūsi. Bet dāvanu taču mēs saņemam neatkarīgi no tā, vai protam dzejolīti vai ne! Dāvana ir balva. Zinu, ka daudziem jauniešiem patīk uzstāties, un tie skaitā pantīņus ar lielu prieku. Man pret to nav iebildumu – ļoti skaisti. Bet tad vajadzētu būt citam uzstādījumam: kurš grib noskaitīt pantīņu? Tāpat ir ar Dievu – ja tici tapēc, ka baidies no Dieva, kas tad tā ir par tīcību?

Vācijā ir citādi – dāvanas pasniedz nevis Ziemsvētkos, bet svētā Nikolasa dienā, 6. decembrī. Šajā zemē pēc kāja bija tāds gadījums – tumšā Ziemsvētku nakti atskan klauejējiens pie loga, mammaņa to atver, un

parādās... roka! Tajā ir maisiņš ar visādiem labumiem, bet man prātā tikai tā ērmotā roka. Tad es domāju – dāvana nedrīkst nākt no rokas, tai jānāk no cilvēka.

J. J.-G. Tā ir vāciešu legenda par svēto Nikolasu, kas pa logu dalījis dāvanas. Taču vecītim maisiņš ir ne tikai dāvanas, bet arī žagari. Ko ar tiem iesākt? It īpaši Anglijā, kur bērnām pat pirkstu nedrīkst piedurt, par žagariem vispār nerunājot? Vai kāds bērns ir dabūjis ar žagaru no vecīša? Taču ne.

Tas ir tāds paidagoģisks gājiens...

Vai Ziemsvētkos ir atšķirība starp mācītāju virieti un sievieti?

J. C. Varbūt te mēs nonākam pie ieskatītiem par Dieva tēlu. Teoloģija ir veidota pēc vīrieša – varīgā, precīzā un veiksmīgā – zīmes. Mēs redzam Dievu kā spēcīgu vīrieti. Bet tieši sievietes tēls mums ir iemācījīs – bērniņš ienāk pasaule, būdams maiga, nevarīga būtne...

J. J.-G. Līdz ar Reformāciju mācītājām sievietēm tika dota brīvība iziet pasaule, bet tika atņemta iešķēja piedalīties Marijas kultā, kas tomēr deva valu sievišķīgākām ticības izpausmēm. Protams, viduslaiku Marijas dievināšana nebūtu mums pieņemama, bet tas tiešām daļēji ir veicinājis ticības vīriskošanu.

J. C. Man patīk kāda viduslaiku glezna – Dievs sēž savā augstībā uz varenības troņiem, un mazie cilvēciņi tur apakšā skatās uz Viņu ar izbailēm. Bet līdzās stāv Marija kūpos, zilos brunčos, un tie mazie, biklie cilvēciņi, kas no Dieva spēcīgā, taisnīgā tēla baidās, slēpjās zem Marijas brunčiem. Šī glezna ir rādītājs, ka kristietība ar savu hierarchisko, kontrolētāju taisnās tiesas tēlu pilnīgi zaudē evaņģelija maigu, istumu, piemīlību un draudzīgumu. Tapēc ir svarīgi, ka Dievu un Jēzu atveido arī sievietes, ne tikai vīrieši. Jo tad mēs redzam, ka Dievs ir ne tikai visu redzētājs un varētājs, bet arī žēlsirdīgais un maigais.

Līdz ar Dievu, Jēzu un Mariju vēl ir arī enģeli. Ko jūs domājat par tiem?

J. C. Enģeli ir Dieva klātesamības pieteikums, Dievs darbojas ar viņu strapniecību. Tas ir brīnišķīgs atgādinājums par patiesību, ar kuļu varam rēķināties. Dieva vārds var šķist abstrakts, nesaprotams, bet enģeli ir visiem saprotams jēdziens. Gandrīz visās reliģiskajās tradīcijās sastopam enģelus. Tas mums dod vēsti par Dievu pašu, jo enģeli jau nav neatkarīgi, viņi reālize Dieva grību.

Bet ir otra puse – enģelu komerciālizācija – enģelu grāmatas, bildītes, piespraudes, piekarīni, sveces u.tml.! Tā ir enģelu izmantošana

un profanācija. Enģela tēls labi padodas komerciālizācijai, un man pret to ir alerg

Anita Liepa

Dāvana

Flensburgas noskaņas

Kāpnes

Pasaule ir krēslaina, tīta pelečīgi brūnā plivurā. Cik tālu skatiens sniedz, visaplīk tukšs, gaļaicīgs līdzenuums. Nevienas ēkas, koka vai krūma, nevienas dzīvas radības, tikai līdzenuma vidū, iesniegdamās bezgalībā, slienas augšup platas akmens kāpnes. Nedzirdamiem soljiem, ar vārā krūku nolais-tā rokā pa tām kāpj lejup šmauga sieva zilos svārkos, kas tai sniedzas līdz papežiem, un avenkrāsa apmetni. Tādās drānās viduslaiku mākslinieki gleznojuši kristiešu svētās. Līdzās kāpnēm aka zemiem, nomelnējušiem balķu grodiem. Sieviete kāpj lēnām, paceltu galvu. Lejā noliecas pie akas, smēj ūdeni, neievainojot dzelmaiso klusumu ne ar niecīgāko skaņu. Krūku pie-smēlusi, pagriež akai muguru. Vai dosies atpakaļ, no kurienes nākusi, var tikai minēt, jo ainava piepeši satumst kā izslēgta televīzora ekrāns.

Jaungada nakti redzēti sapņi esot jāpatur prātā, tie mēždot piepildīties. Šo nemēģinu iztulkot, pie pravietiskajiem, šķiet, nepieder.

Bet nākamajā nakti atkal esmu pie kāpnēm.

Brūngānā krēsla nesniedz apjausmu par laiku; tāda var klāt ze-mi tiklab agrā pirmsausmas stundā, kā dienas vidū, tuvojoties negaisam, vai stundu pēc saulrieta. Līdzenumums joprojām bezcerīgi vienmuš, kāpņu augšgals gaist izplatījuma tumsā. Pa kāpnēm atkal kāds dodas lejup, un arī viņa soli ir klusi kā meža garām vai kakām. Tāda gaita, tāds galvas pagrieziens bija kādam studiju biedram, manierīguma dēļ topošo inženieru iedēvētam par „filoloģisko jaunekli”, un tas nebija domāts kā kompliments. Uz pēdējiem pakāpieniem vina peļu pelēkuma uzvalks metas zilganālīk, līdzīgs armijnieka formastēpam. Rūdis un formas-tērs? Neiespējama kombinācija. Kaut gan vienudien, vecu albumu šķirstot, uzgāju fotografiju, kurā visi mūsu kursa puiši kaķa kated-

ras nometnē ietērpti kareivju for-mastēpā. Arī viņš – Rūdis.

Nokļuvis lejā, mani neliekas re-dzam, kaut stāvu pie pašām kāp-nēm. Būs pazaudējis acenes, to viņam vairs nav. Pēkšņi viņa vaibsti vēršas svešādi, auguma aprises sāk bālēt, metas caurspīdigas, sa-kūst, saplūst ar brūngano gaismu, un cilvēka vairs nav.

Kursabiedre, dzirdot par divaino sapni, stāsta, ka Rūdis kopš dažiem gadiem jau Stiksas otrā kras-tā. Darbavietā pārpratumi, nievas; sirds lielo satraukumu nespējusi izturēt... Bet tā sieva, kurā izskatī-jās pēc svētās, – varbūt ceļa rādītāja?

Kuļam no mums – Rūdolfam vai

Uzzīņa

Anita Liepa (arī Anita Liepa-Sondore) dzimusi 1928. gada 18. janvārī atvaļināta virsnieka un valsts ierēdnes ģimenē. Mācījusies Daugavpils pamatskolā (1935-1942) un Daugavpils 1. ģimnazijā.

Anita Liepa 1944. gadā emigrēja uz Vāciju, 1947. gadā beidza Flensburgas-Mirvikas latviešu ģimnaziju. Flensburgā strādāja par sani-tāri. Literāro darbību sāka 1947. gadā žurnālā Latviešu Skauts, ku-ru pati redīgēja un kurā publicēja pirmos īsprozas darbus. 1947. gadā atgriezās Latvijā. Studēja Latvijas Valsts universitātes Filoloģijas fakultātes Latviešu valodas

Flensburga. Bijušās lazaretēs kāpnes uz otro stāvu

man? Ne vienam, ne otram, drau-dzene smejas. Tautas ticējums vēstī:

un literātūras nodaļā, ko beidza 1952. gadā. Pēc tam strādāja par skolotāju Istras vidusskolā.

1953. gadā Anitu Liepu apcietināja, 1954. gadā notiesāja uz sepi-tiņiem gadiem, sodu viņa izcieta Archangelškas un Permas (Molo-tovas) nometnē. 1956. gadā sodā mība tika noņemta.

Pēc atgriešanās Latvijā strādājusi Ilūkstes rajona Bebrenes vidussko-lā par mācību daļas vadītāju (1956-1959), Daugavpils Pionieru namā par mākslinieci noformētāju (1969-1973), Daugavpils rajona laikrakstā Avangards par kultūras nodaļas vadītāju, Daugavpils 12. vidusskolā par skolotāju, bijusi Sko-lotāju Avīzes Latgales zonas kores-pontente, Daugavpils Paidagoģiskā institūta ekskursiju vadīšanas me-toodikas kursu vadītāja (1986-1989), laikraksta Latgales Laiks ārstata korespondente (1994-2001). Rak-stnieku savienības biedre (1990).

Stāsti un tēlojumi publicēti da-žados preses izdevumos pag. gs. 60. un 70. gados, kopkrājums „Put-nu celš” iznāca 1989. gadā. Pirmā grāmatā „Krusta dancis” (1982) sakopoti stāsti un humoreskas.

Dokumentālais romāns „Ekshu-mācīja” (1990) veltīts represētajiem latviešu virsniekiem. Romāna pa-matā ir vienas dzintas vēsture. Brāļu Sondoru celš uz militāro

ja sapnī rādās miroņi, būs lietus. Bet ziema nupat īsti pieņēmusies spēkā, un lietus neuznāk.

Apalās gadskārtas priekšvakarā

Kas tas par ķeburu tur, diegā pakarināts, zvārojas virs istabas durvīm? – vaicā žurnāliste Inese Baranovska, pirmoreiz pie manis ie-griezusies. Izskatās pēc sikspārņa.

Fregate. Mazs viduslaiku buri-nieks, pirms melnas mūžības atkuōjis šurp no tālas ostas pilsētas. Niecīgs lepno brāļu līdzinieks, kas, dānu kēniņu vaseņiem greznoti, pirms gadsimtiem vagoja pasaules jūras.

Inese pastiepjās uz pirkstgaliem, nokabina diegu no naglas, notrauc kuģītim pāri un apkārt savilktozirnekļa tīklus, noklikšķina tā priekšā fotoaparāta slēdzi un pa-

karina kuģīti vecajā vietā, kur tas šūpojies ilgāk par gadsimta pusi. Tad, brīdi apdomājusies, apsēs-tas pie manām vecajām, melna-jām klavierēm, un viņas pirksti no tām izbuļ Emila Dārziņa „Me-lancholisko valsī”.

Nupat vēl brīnījos, kādēl tieši Inesei Baranovskai *Latgales Laika* redaktore likusi gatavot manai dižajai gadskārtai veltītu rakstu. Pirms dažiem gadiem, kad vēl strādājām kopā, starp mums abām izauga ledaina siena, jo laipa, uz kurās reiz gadījās saskrietēs, abām likās par šauru. Tagad, skanot val-dzinošajam valsim, ledus sāk kust, un, kad noskanējis pēdējais akords, no tā nav atlukusi pat peļķe.

(Turpinājums sekos)

veikls sižeta savērpums, reljefs vides un personāža zīmējums, romantiski liriska intonācija, morāli ētiska problēmatika. Da-zādu paaudžu dzīves gaitas allaž pavada nostalgiskas atmiņas, strauji ritoša laika apjausma.

Pašdarbības teātros izrādīta Anitas Liepas satiriska komēdijs „Ekskursija uz pili” (1984) un ļu-dziņa bērniem „Tupelites jeb jautrs Ziemsvētku atgādījums Lat-gales lauku sētā” (1994).

(Pēc „Latviešu rakstniecība biografijās”)

Skats uz Flensburgu

L A T V I E Š U L I K T E N S T Ā S T I

(Nobeigums)

Kā no tīrumu zaķa par dievputniņu kļuvu

par laukstrādnieku.” Viņi man vēl noprasīja: vai tā būsi ar mieru? Tik ātru un izšķiroti dažādi iden-titātes papīri. Man bija Latvijas pase un studenta apliecība, un arī apliecinājums no Innsbrukas uni-versitātes, ka tur esmu strādājis. Tajā apliecinājumā nebija minēts, ka esmu bijis armijai piederīgais. Turpinājums bija vienkārs. Gā-jām pa kalna taciņu, tad iegrie-zāmies mežā. Tur uniforma ātri ti-ka pārmainīta pret civildrēbēm. Nevajadzīgās lietas tika apraktas mežā zem sūnām. Nu biju kļuvis civilists ar mazu rokas somiņu. Man vēl pastāstīja, ka otrā ciemā kalna ieļējā dzīvo vēl kāds latvietis. Varbūt viņš varēs palīdzēt darba meklešanā pie laukstrādniekiem.

Atvadījos no laipnā dzelzce-lnieka un soloju tālāk pa kalna

taku lejup uz ciemu. Pie pirmās ciema mājas ceļmalā bija maza fazānu grupa. Tie bargi noprasīja, kurp eju. Teicu, ka nāku no aus-trumu puses, kur tuvojas krievi. Nāku un meklēju darbu saimnie-cībā. Dokumentus! Parādīju Lat-vijas pasi un studenta apliecību. Esmu bēgls no Latvijas. Un man atkal reiz laimējās. Fazāni bija ner-vozi. Lai iet! Te jāpiemin, ka tajās dienās gar kalnu malām pa ma-zām takām klida daudzi poļi un jugoslavu strādnieki, kas radīja diezgan lielu jucekli.

Nākamajā ciemā sameklēju tau-tieti. Darbu atrast nebūs grūti. Tā kā bija jau svētdienas pēcpusdienā, darbu meklēsim rīt. Lauku darbu atradu vēl nākamajā - trešajā ciemā, kur saimniecībā trūka strādnieku, jo poļu strādnieki un franču kaŗu gūstekņi saimniecību bija atstājuši. Tur mani bez nekā-dām problēmām pierēgistrēja kā oficiālu laukstrādnieku. Tā kā man nebija piemērota lauku dar-

ba apģērba, saimniece iedeva labi ienēsātas ādas bikses un citus sīku-mus. Varēju gulēt uz kūtsaugšas sienā. Tā biju kļuvis laukstrādnieks Obervallachas ciemā, Drauvas (*Drau*) ieļējā.

Pēc pusotras nedēļas pa ciema ceļu mierīgi izbrauca daži angļu tanki un šis kaŗš bija beidzies.

Tajā saimniecībā strādāju kādu mēnesi. Tad saimnieci radās no gūsta izbēgušie vācu kaŗavīri. Es varēju iet. Līdzīgu lauku darbu kopā ar iepriekšminēto latvieti da-būjām kādā citā saimniecībā un tur mierīgi strādājām.

Tad angļu militārā pārvalde kaut kad augusta sākumā izsludināja bārgu pavēli: visiem bijušajiem vācu armijas kaŗavīriem, kurri no armijas pēdējās kaŗā nedēļas dezer-tējuši, jāpiesakās vietējā angļu komandantūrā. Kurri to nedarīs un kuļus vēlāk tomēr atradīs, tiks bargi soditi.

Ko darīt? Izlēmu, ka pieteikšos, lai novērstu problēmas vēlāk.

Kādu dienu aizgāju pie vietējā angļu komandanta, laipna kapi-teiņa. Tā kā puslidz labi pratu arī angļu valodu, tad runājam. Teicu, ka esmu bijis Latviešu leģionā, kas kāja krievu frontē Kurzemē un Ziemīvācijā. Ak tā, esat latvetis. Nu, vai tad gribat braukt atpakaļ uz Latviju? To es negribu, jo tur ta-gad valda krievi. Nu jā. To es sa-protu. Nu tad ej vien atpakaļ, pie savā saimnieka un strādā tālāk. Vēlāk būs citas izdarības. Tā ari dariju.

Pēc pāris nedēļām atkal pienāca jauns rīkojums. Visiem ārzemnie-kiem jāreģistrējas angļu pārvaldē. Kad tur pierēgistrējāmies, mums paskaidroja, ka mēs esam *displaced persons*, ka tagad mums būs jauns dokuments un būs jāiet uz *displaced persons camp* uz *Spittal an der Drau* pilsētiņu. Mēs sa-nēmām DP kartīti un kopš tā briža kļuvām par dievputniņiem.

(Pēc *Rītums* Nr. 664, 2009. g. sept.)
Jēkabs Kariks

Apliecinājums tautas spēka avotiem

Par režisora Jāņa Streiča filmu „Rūdolfa mantojums”

Režisors Jānis Streičs (vidū) apspriežas ar aktieriem Rēziju Kalniņu un Artūru Skrastiņu

Jaunās latviešu aktieņfilmas „Rūdolfa mantojums” parādišanās uz ekrāniem ir paveikusi šķietami neiespējamo – mūsu nepierasti saltās ziemas apstākļos filma pulcējusi skatītāju tūkstošus pie kino ekrāniem visā Latvijā. Piemēram, galvaspilsētā - kinoteātri „Rīga” pie bilēšu kasēm visas dienas gaŗumā stāv rinda, kaut pamazām esam pie mirusi rindā stāvēšanas „prieķus”. Šo rindu gan iespējams izstāvēt, ilgākais, desmit minūtēs, iegūstot kāroto biletī uz kino seansu. Jāpiebilst, ka ar biletēm nedēļas nogales dienām gan jāapgādājas iepriekš, jo tad pārasti visi seansi ir „izpārdoti”.

Interese par jauno kinodarbu ir liela. Iemeslu tam ir daudz un turklāt dažādi. Gan teicama filmas reklāmas kampaņa un pirmizrāde, kas bija sarīkota vienlaikus vairākos kontinentos, gan skatītājiem lēni, bet neatlaidīgi briedusī vēlme uz ekrāna ieraudzīt savas tautas dzīvi krāsainās, vitālās izpausmēs, skatīt mūslaiku latviešu aktieņus un viņu meistarību un, saprotams, ari izbaudit režisora - allaž garīgi rosigā Jāņa Streiča jaundarbu. Latvijas plašsaziņas līdzekļos daudzkārt uzsvērts fakts, ka „Rūdolfa mantojums” ir tapis vairāk nekā trīs gadu garumā, kam savukārt iemesls – nepietiekamais finansējums. Šai laikā, kurā nebija viegli uzturēt dzīvu sākotnējo ieceri un izraudzīto paņēmienu kopumu, producenti Andreja Ēķa un Aigara Graubēs vadībā prata sabiedrībā uzturēt intrigu par topošo jaundarbu, ik pa brīdim pievēršot uzmanību gan režisora Streiča paša projektētajai un viņa vadībā uzceltajai lauku sētai, gan svarīgākajiem filmēšanas notikumiem.

Nu „Rūdolfa mantojums” ir izgājis laudis, un atsauksmes liecina, ka dzivajai ieinteresētai filmas tapšanā ir bijis pamats. Pēc noskaņšanās skatītāji attzīst – šis ekrāna darbs sniedz ļoti pozitīvas emocijas, apliecinājumu tautas spēka un tautas rakstura avotiem.

Jāņa Streiča filma ir nākusi īstā brīdi. Tā veidota sadarbībā ar operātoriem Gvido Skulti un Hariju Kukeli un mākslinieku Jāni Mīlbretu. Spītējot filmas tapšanas laika grūtibām, jaunais ekrāna darbs ir nācis klajā ar neapšaubāmu aktuālitāti, jo režisora, patiesībā – filmas autora – kredo ir apliecināt vērtības, kuŗas esam mantojuši no iepriekšējām paaudzēm, ar kurām dzīvojam tagad un nepazudisim nākotnē. Kas ir šis nezūdošais mantojums? Filma atbild: latvieša lepnums, darba tikums un mīlestība. Un vēl – savas sētas daiļums un savas zemes pielūgsme. Šīs vērtības kopā ar filmas vēstījuma vītolitāti nepārprotami uzrunā skatītājus, kas, kopumā depresīvās sabiedriskās noskaņas un ekonomisko grūtību nomākti, skatoties filmu, iegūst dzīvesprieka un dzīves spēka vitamīnu devu. Arī rosinājumu atgūt pašapziņu.

Tieši uz šiem pašiem pamatiem izveidota galvenā varoņa Rūdupu saimnieka Rūdolfa dzīve, kas atklāta filmas galvenajā stāstā. Jaunuzcēltā māja un puķu dārzs liecina par tieksmi uz daiļumu un labiekārtotu sadzīvi, četru zirgu pajūgs ar karieti – par pārgalvīgu izaicinājumu pāšam baronam. Savukārt četri zirgi, kad lepnais braucamriks ir zaudēts, ir saimnieka visistākie

bēdu remdētāji – brīnišķīgs epizōds, kad „raud” visi kopā – saimnieks un viņa četri zirgi.

Romualds Ancāns Rūdolfa Rūdupa lomā vienlīdz labi jūtas zirga mugurā, karietē vai darba ratos, ar patiesu baudu viņš dara savus darbus un tikpat patiess un aizrautīgs ir, arī baudot dzīves prieka mirklus. Šīs vērienīgais tēls, kurā iedzīvināts tik daudz ideāla latviešu saimnieka īpašību, iegūst plāšu vispārinājumu.

Arī saimnieka vēlme un prasme mīlēt uztverēama kā būtiska viņa rakstura īpašība, jo Ancāna varonis pārliecina par zemnieciski neveikli slēpto jūtu kvēli pret kalponīti Emīliju. Žēl tikai, ka filmā pietrūcis vietas epizodam, kurā mēs ieraudzītu saimnieka un viņa jaunās sievas saskanīgo, laimīgo kopdzīvi, tagad par to mums tikai atkārtoti tiek pavēstīts aizkadra tekstā.

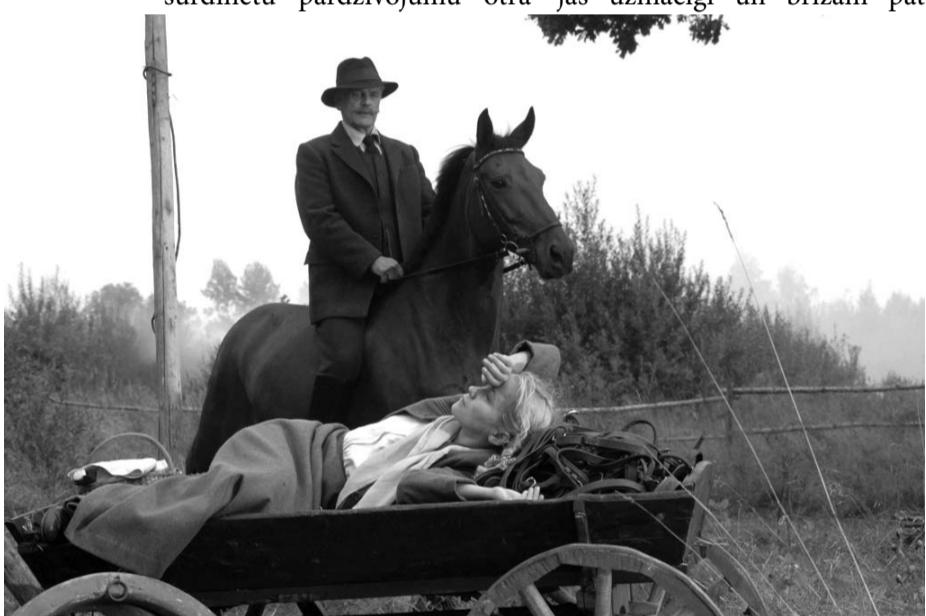
Režisors Streičs pilnīgi apzināti sižeta veidojumā ne tikai izmanto Rūdolfa Blaumaņa moti-

vus, bet arī polemizē ar tiem. Filmā Emīlija apsolās kļūt par saimnieka sievu ne mantas vai māju dēļ, bet gan jūtu mulsumā, kad viņu pametis iemīlotais Kārlis. Rūdupu saimnieks šai brīdi viņai ir drošs, silts un tīkams patvērumi. Aktrise Rēzija Kalniņa Emīlijas lomā izdzīvo plašu pārdzīvojumu atvēzienu, arī minētajā apsolīšanās brīdi, – no nosaluša putnēna, kas čokurā sarāvies ratos kā bērna šūpulīti, līdz karalienes cienīgam paziņojumam jau pēc briža, kad ar izredzētā palidzību tikusi zirga mugurā.

Katrā ziņā Emīlija ir loma, kurā aktrisei ir izdevība atklāt sievietes jūtu dzīvi un pārdzīvojumus, un Rēzijai Kalniņai tas izdodas skaisti un izteiksmīgi.

Ar tēlojuma niansēm un spilgtu rakstura lūzumu ļoti pievilcīgs varonis ir Artūra Skrastiņa atveidotais kalps Kārlis, vēlāk – skroderis no Pēterburgas. Ar naīvu tiešumu lomas pirmajā un surdinētu pārdzīvojumu otrā

šanās vairākos epizodos iesaistīt sabiedrībā pazīstamas personas. Lai iemūžinātu viņus – mūsu laikmeta zīmes. Un šo personu lokā labi jūtas arī pats Streičs, ko ieraugām gleznotāja lomā, kurš saimnieku ģimeni padara nemirstīgu gluži impresionistiskā gleznā. Te ir gan maizniekmeistars Normunds Skaugis, gan rakstnieki Māra Svire un Vladimirs Kaijaks, gleznotājs Jāzeps Pigoznis... Diezin vai daudzi Emīlijas māmuļā pazīs dzejnieci Māru Zālīti, bet uzņēmēja Vitālija Gavrilova atkārtotā parādīšanās „velk” uz „Aldāra” reklāmas pusi. Veiksmīgāka ir šo personu izmantošana, darbību iekrāsot ar ironijas tonos, piemēram, rakstnieku pārām īemšanās ap svešzemju augli – banānu. Bez šīm atkāpēm filma itin labi varēja iztikt, jo tās atnem laiku un uzmanību galvenajam stāstam par Rūdupa likteni. Iespējams, tad būtu iztikts ari bez illustratīvā teicēja teksta, kas iedarbojas uzmācīgi un brižam pat

Rūdupu saimnieks - Romualds Ancāns un viņa iecerētā Emīlija - Rēzija Kalniņa

dalā, kā arī ar īsteni kinematografisku tēlojuma manieri.

„Rūdolfa mantojums” katrā ziņā saista uzmanību un raiša cīņu arī pret latviešu aktieri. Nav noslēpums, ka latviešu kino nabadzības laikmetā ievērojama daļa tēlotāju ilgus gadus nav varējuši rast savam talantam atbilstīgu izpausmi ekrāna mākslā. Tāpēc par veiksmēm šajā filmā jāpriečājas, it īpaši, piemēram, par Ventas Vecumnieces pārvēršanos lauku lielmātes (lasi – saimnieces) tēlā, par Jāni Paukštello – mācītāju.

Par režisora lolotu un īpaši koptu savdabību minama vēlē-

traucē, liedzot skatītājam pašam vērtēt redzamo.

Filmas beigās Jānis Streičs pievienojis pateicību Rūdolfa Blaumanim. Lasot ekrānā rindas, kurās režisors izsaka pateicību klasika mantojumam, kas viņu iedvesmojis izveidot šo filmu, mūsu izpratnē pavisam jaunā gaismā iemirdzas darba nosaukums. „Rūdolfa mantojums” iegūst vēl vienu nozīmi. Esam saņēmuši filmu par savas tautas saknēm, jo Rūdolfa mantojums aptvēr morālās, ētiskās, aistētiskās un arī garīgas vērtības. To apliecinā jauna latviešu filma.

Gundega Saulīte

Skats no filmas - pie Rūdupa mājas lievena

Jauns Štrausa ieskaņojums

Janvāra sākumā iznācis jaunais Andra Nelsona un *City of Birmingham* Simfoniskā orķestra tvarts, kurā ieskaņoti R. Štrausa darbi – *Ein Heldenleben* un *Der Rosenkavalier* svīta (Orfeo C03091 A). *The Telegraph* mūzikas kritikis Džefrijs Noriss (Geoffrey Norris) šim ieskaņojumam, kas veikts Birminghamas Simfonijas zālē koncerta laikā, piešķīris piecas zvaigznes. Kritikis raksta, ka Nelsons apstiprinājis savu saskanību ar or-

ķestri un ka *Der Rosenkavalier* svīta izpaužas gan kvēle, gan aizrautīga pilnskanība, kā arī smalkums. Uzslavēti orķestra pūtēji (ragi) un visa orķestra smalkjūtīgais atskaņojums skaņdarba trauslākās vietās. Viss minētais izpaužas arī *Ein Heldenleben* atskaņojumā. Beigās Džefrijs Noriss piebilst, ka abus skaņdarbus vada meistarīga roka un šis tvarts arvien aizrauj klausītāju.

Ināra Ābolīna

Jaunatnes atburšana

Ziemsvētku kauju atcerēi

Nereti dzirdam, ka jaunatne ne piedalās piemiņas sarīkojumos, ka to neinteresē senie vēsturiskie notikumi, ka tā ir kā uzburta uz popdziedātājiem un subkultūras ievāzumiem. Un tādam viedoklim daļēji jāpiekrīt. Piektklasnieki var nosaukt veselu virkni dažāda kalibra estrādes dziedātāju un šovmeni, bet nezina, kas ir Aleksandrs Čaks, par Ziemsvētku kaujām vispār nerunājot. Daudzi vēl piecpadsmīt gadu vecumā ne reizi nav apmeklējuši tautas svētvietu - Brāļu kapus. Aizsākums meklējams absurdajā Izglītības un zinātnes ministrijas ierēdņu iecirtībā nemācīt Latvijas vēsturi kā atsevišķu priekšmetu.

„Pirms Ziemsvētku kaujām kāds latviešu strēlnieks vēstulē rakstījis: „Atgriežos uz turieni, kur nāvei spīte. Aiz manis ir tas, ko es visvairāk milu: dzimtenes sētu un zilo acu sapnaino skatu, kas mani uzlūko zemnīcā un varbūt... zem kapa kopiņas Meža kapos. Viņu dēl es dzīvošu mirdams... Brīnišķa ir latvju strēlnieka sirds. Te viņa drebjaunības ilgu karstumā, te sapņo milas reiboni un beidzot dodas cīnas viesuli un sniedz dzimtenei upuri-dzīvību!” (Latviešstrēlnieki. Nr. 10)

„Viņu dēl es dzīvošu mirdams.” Vai šī jaunā puiša cerības ir

piepildījušās? Neba jau tikai pa piemiņas vietām un kapiem jāstaigā. Kas atburs mūsdienu jaunatni? Ir pierādīts, ka vēsturi never mācīt, balstoties tikai uz faktiem, nevis spilgtām emocijām.

Aspazijas vārdiem runājot, sestdien, 9. janvāri, Tīrelpurvā pie Ložmetēkalna „atmirdzēja spožas atminu naglinas tam pagātnes sāpju šķirstam”. Jelgavas novada un Valgundes pagasta rīkotajā Ziemsvētku kauju atceres vakarā Ložmetēkalns mirdzēja ugunis un, interesentiem no dzīļā sniega un minus trispadsmīt nebaidoties, bija ļaužu pārpilns. Kā ierasts, daudz apmeklētāju brieduma gados. Bet kā tad jaunatne? Strēlnieku atcerēi tika organizēti vairāki sarīkojumi, kas sākās piektien un turpinājās sestdien dienā. Un tajos piedalījās galvenokārt jaunatne. Netālu no Ziemsvētku kauju piemiņas mūzeja - Mangaļu mājās nakšņošanas nometni ar teltīm bija ierīkojusi Jaunsardze, kurā ir pārstāvji no Turaidas, Mālpils, Boldērājas, Rīgas 77. un Natālijas Draudziņas vidusskolas, bet desmitgadīgs kaujnieks Filips Freimanis ir no Rīgas sākumskolas „Valodīņa”. Komandieris šai nometnei bija jaunsargs Rainers Maršavs.

Savukārt pamatīgu telšu pilsētiņu simt četrdesmit jauniešiem pa-

šā Ložmetēkalnā uzcēluši Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas skauti. Lai kaut nedaudz iejustos strēlnieku izjūtās tajās tālajās janvāra dienās un naktīs, skauti no Valmieras, Dobeles, Jelgavas, Ķeguma, Rīgas un citām vietām teltīs pavada jau otro nakti. Ka lauskis nevienu nav aizbaidījis, uzzinu no nometnes komandanta - Rīgas Techniskās universitātes studenta Eduarda Upenieka. Virš piebilst, ka jauniešus, kas iestājušies Skautu un gaidu organizācijā, interesē valsts vēsture, aizrauj dažādos patriotiskos pasākumos. Skauti, kaut gan internacionāla organizācija, audzina savas zemes patriotus. Latvijas skautu priekšnieks vad. Andris Matisons ierācīja: „Domāju, ka šovakar strēlnieki mums saka - mēs savu cīņu esam beiguši, tagad pacīnieties jūs!”

Kamēr vēl nebija satumsis, pie Mangaļu mājām Vēstures klubu dalībnieki demonstrēja savu pētījumu rezultātus, mēģinot restaurēt strēlnieku uzbrukumu vācu pozicijām un to ienemšanu. Rīgas Kara vēstures kluba „Arsenāls” vadītājs-komandieris Raimonds Valters stāsta, ka klubā darbojas ar kaļalietām aizrāvušies dažāda vecuma un dažādu tautību cilvēki. Daudz jauniešu. Arī viņa abi dēli vēlas izzināt un rekonstruēt kaujas, brunojumu, ekipējumu utt. Pirmā un Otrā pasaules karā abās pusēs kaļojušās armijās. Kluba biedri

Foto: Andris Klavīns

bijuši noderigi filmas „Rīgas sargi” uzņemšanas grupai, arī citi režisori aicinot. Runājot par Ziemsvētku kauju atceri, R. Valters, kurām ši jau ir piecpadsmītā reize, piemētina, ka tomēr gadu no gada jaunatne ierodas arvien kuplākā skaitā.

Bet vai tā būtu, ja visus šos gadus šajā pusē nebūtu strēlnieku piemiņas ugunskuru sargātāju, ja nerootos Tīrelpurva saimnieks un dvēsele Voldemārs Birznieks, kā arī treneris un patriots Juris Lukstiņš, energiskais, sportiskais jaunatnes audzinātājs, Mārupes vidusskolas direktors Jānis Lagzdkalns, Babites skolotāja Aina Kvēpa, vēl citi.

Vairākums Ložmetēkalnā uzrunāto atzīst, ka pagaidām tikai nelielu daļu jaunatnes interesē, par ko cīnījusies un krituši viņu vec-

vevectēvi – strēlnieki un legionāri, kāpēc kaut reizi gadā būtu jāapmeklē tautas svētvetas, kas un kāpēc uzcēlis Brīvības piemineklis u.tml.? Visi bija vienisprātis, ka jaunatnes atbūrējiem jābūt skolotājiem un vecākiem. Diemžēl jaunatnes organizācijas – jaunsargi, skauti, gaidas mūslaiku plāssaziņas lidzēķļu redaktoriem nav interesanti.

Aktrise, leģendārā strēlnieka Ēvalda Valtera dzīvesbiedre Vera Gribača-Valtere, uzrunājot Ložmetēkalnā jaunsargus, atgādināja Andreja Eglīša vārdus: „Lai mēs ticam, ka mūsu tauta mūžiņi mūžos dzīvot drīkst, /Un apzināmies, ka tu, Tēvu zeme, postā un priekā / Vienmēr esi neizsakāmi sāpīgi skaista!

Andris Klavīns

MAZIE PUNKTI LATVIJAS KARTE

Kandava. Vecā akordeona burvju spēks

Dirigente Dzintra Linde kora telpā Kandavas tautas namā pie informācijas dēļa pārliecīnās, ka no „Kandavas” 78 dziedātājiem visvairāk dzimuši un kopīgus svētkus svīnēs janvārī, martā un septembrī dzimušie

Kuldīgā. Viņai, vecākajai meitai ģimenē, bija tikai septiņi gadi, kad ļauna slimība nolaupīja tēvu. Ľoti iespējams, ka viņai un vēl diviem šīs ģimenes bērniem, sēsus un

četrus gadus veciem, bērnība ar to skumjo dienu arī būtu beigusies, ja vien ģimenē neienāktu patēvs Eduards Dadzītis. Ģimenē piedzima vēl viens brālis. Taču Dzintra vislielāko prieku sagādāja tēvoča Eduarda vecais, daudz kalpojušais akordeons. Viņai vēl tagad acu priekšā instrumenta caurās plēšas un Eduarda sastrādātie, bet spēlējot tik veiklie pirksti. Mūzikas skanas meiteni tā apbūra, ka nācās meklēt ceļu uz mūzikas skolu. Vecmāmuļa pārdeva savu mīloto gotiņu Magoni, lai bērnam nopirktu instrumentu. Mūzikas skolā, kā zināms, obligātās instruments ir klavieres. Laikā, kad Dzintra tika uz Liepājas mūzikas vidusskolu, viņai par visam labi klausīja gan akordeons, gan klavieres. Ar šo instrumentu palīdzību izdevās arī mazliet nopevnīt, jo viņu aicināja spēlēt gan dejotājiem, gan ballētēm un ģimeņu godos. Kandavas mūzikas skola ir Dzintras pirmā un vienīgā darbavietā, šeit strādājot, viņa neklātie-

nē pabeidza konservātoriju. Dipломdarbu dirigente aizstāvēja gan ar Kandavas radiorūpīnīcas koŗa, gan Tukuma skolotāju koŗa, gan mūzikas skolas audzēķu profesionāli augstvērtīgi sagatvotu programmu.

Dzintras pašas bērni izauga starp dziedātājiem un spēlētājiem. Vecākā meita Margarita pēc Mūzikas akadēmijas beigšanas pirms gadiem septiņiem astoņiem aizbrauca pilnveidoties uz Vāciju. Tur viņa ir pieprasīta koncertmeistare, apgvusuši arī mūzikas terapeutes profesiju. Meita ar darbiem Vācēm „apaugot” arvien vairāk, bet tik daudz laika tomēr iznākot, lai no Kernes atbrauktu uz Latviju savējos apraudzīt. Arī jaunākā māšeles Aija dzīvi saistījusi ar skaņu mākslu – viņa dzīvo Jaunolainē un māca bērnumus Mārupes mūzikas skolā.

Kandavas korim ir sadarbības partneri un draugi – Ventspili „Līvzeme”, Dobelē „Viesturzeme”, Kuldīgā „Ventava”, arī Igaunijā, Slo-

vakijā, Bavārijā. Kořdirigentei allaž jābūt gatavai uz neizbēgamiem, pat ieplānotiem likteni trieciņiem – piemēram, kad pavasarī skolu beidz un no „Kandavas” koŗa projām dadas seši izskoloti diezāji uzreiz...

Dzintras Lindes mūža mīlestība joprojām ir akordeons, šis tautā tik iemīlotais un demokrātisks instruments. Ar saviem audzēķiem viņa bieži piedalījusies skates un svētkos. Skolotājas pusgadsimta jubilejā viņas lielie un mazie apmācāmie bija sārkojuši neaizmirstamu koncertu, turklāt katram rokās kvēloja janvārī plaucēta tulpiņe, saudējama un daiļa kā tas, ko franču rakstnieks Antuāns de Sent-Ekziperi nosaucis par lielāko dārgumu pasaule – cilvēku savstarpējo attiecību krāšņums.

Anita Mellupe
Astra Moora

Danske Banka

25. janvāris
komerckurss

Kapitāla nodoklis

Tagad peļņa no noguldījumiem tiek aplikta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli 10% apmērā.

Informējam, ka saskaņā ar grozījumiem likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, sākot no 2010.gada 1.janvāra, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamie ienākumi tiek papildināti ar ienākumiem no kapitāla, tas ir, procentu ienākumiem.

Līdz ar to bankas klientu – fizisko personu saņemtie procenti no depozītiem, krājkontiem un norēķinu kontiem tiks aplikti ar kapitāla nodokli 10% apmērā.

Lai arī bankām Latvijā tika piešķirts pārejas periods, kurā sagatavoties jaunā nodokļa administrēšanai, Danske Banka jau tagad ir izstrādājusi risinājumu un nodrošina nodokļa ieturēšanu par procentu ienākumiem izmaksas brīdi. Tas nozīmē, ka mūsu klientiem nebūs jāaizpilda deklarācija par procentu ienākumiem, lai to iesniegtu Valsts ienēmumu dienestā, un pašiem nebūs jāveic nodokļa ieskaitīšana budžetā.

Noguldījumu likmes

Gada procentu likmes termiņoguldījumam ar procentu izmaksu termiņa beigās

Termiņš		Termiņoguldījums ar procentu izmaksu termiņa beigās, %		
dienas	mēn.*	LVL	USD	EUR
30-59	1	3,00	0,30	1,30
90-119	3	5,50	0,60	1,65
180-209	6	6,50	1,00	1,75
270-299	9	7,00	1,20	1,90
367-395	12	7,50	1,40	2,00

* termiņš mēnešos norādīts tikai informātīvos nolūkos
Likmes var mainīties, aktuālās likmes un likmes citiem termiņiem skatiet www.danskebanka.lv
Norādītās termiņoguldījumu likmes spēkā no 13.01.2010.

Pirkšana	Pārdošana
AUD/LVL	0,4447
CAD/LVL	0,4671
CHF/LVL	0,4742
DKK/LVL	0,0937
EKK/LVL	0,0446
EUR/GBP	0,8560
EUR/LVL	0,6993
EUR/USD	1,3873
GBP/LVL	0,8028
LTL/LVL	0,2020
NOK/LVL	0,0847
SEK/LVL	0,0679
USD/LVL	0,4965

Vācu skolēni uzņēmuši filmu par latviešiem Minsterē

Pagājušā gada nogalē Wilhelm-Hittorf ģimnazijas Minsterē, Vācijā, 11. klases skolēni – vēstures pētnieki iepazīstināja Minsteres sabiedrību ar īstenoto projektu – dokumentālo DVD video filmu *Ghetto ohne Zaun* (*Geto bez žoga*), kurā stāsts par rosiņas Minsteres latviešu kopienas vēsturi.

Ar Latviešu kopības Vācijā valdes locekles sevišķiem uzdevumiem Aijas Ebdenes gādību filma nonākusi arī Latvijā.

Filmā *Ghetto ohne Zaun* skatāmi dokumentāli kadri no Latvijas vēstures, kad pagājušā gadsimta 40. gados divas agresīvas varas mala cilvēku likteņus kā starp dzirnakmejiem, izklidējot latviešus plašajā pasaulē. Apmēram 200 tūkstoši Latvijas cilvēku Otrā pasaules karā laikā atstāja dzimteni un devās bēglu gaitās. Aptuveni 120 000 nonāca Vācijā DP (*displaced persons*) nometnēs, kas bija ierīkotas visā Vācijā. Nometnū laikā 1946. gada 15. februārī Detmoldā tika dibināta Minsteres Latviešu ģimnazija (MLG), kas pēc tam pārcelta uz Augustendorfu un kopš 1957. gada atradās Minsterē, Ziemeļreinas-Vestfāles pavalstī.

MLG bija viena no trim pri-vātīgimnazijām Rietumvācijā un pasaule vienīgā pilna laika akreditēta skola ar latviešu mācībvalodu. Līdz tās slēgšanai 1998. gadā MLG bija vienīgā latviešu mācību iestāde pasaule, kur sagatavoja skolēnus tādā līmenī, lai viņi spētu konkurēt Rietumeiropas izglītības un darba tirgū. MLG laika gaitā beiguši vairāki simti audzēknau, arī pasaule un Latvijas sabiedrībā pazīstamas personības politikā, kultūrā un ekonomikā.

Latviešu ģimnazijas un Latviešu

centra sabiedriskās aktīvitātes pamanijusi un novērtējusi Minsteres vietējā sabiedrība. Iespējams, tāpēc vācu skolēni savai dokumentālajai filmai *Ghetto ohne Zaun* izvēlējušies intervēt latviešu sabiedrībā labi pazīstamos cilvēkus – Aiju Ebdeni, Ieviņu Picku, ārstu Andrei Kadegi, architektu Juri Traucinu, mākslinieku Pēteri Purmalu un Jāni Neimanu, lai iegūtu maksimāli precīzu ieskatu latviešu vēsturē no 20. gadsimta 40. gadiem līdz mūsdienām. Kā viņi vairāk nekā pusgadsimtu pēc lielājiem pārdzīvojumiem bēglu gaitās, pēc dzīves DP nometnēs spējuši tik labi iedzīvoties vietējā vācu sabiedrībā, kļūstot par īstiemi eiro-piešiem un vēl saglabājot savu nacionālo identitāti. Interesanti, ka stāstītāji toreiz bijuši pat jaunāki nekā šodienas vācu skolēni, kas viņus intervēja!

Tā, piemēram, Aija Ebdene uz-auga bēglu nometnēs, kur 1960. gadā (14. izlaids) beidza Minsteres Latviešu ģimnaziju (MLG). Vēlāk viņa tur bija izpalidze un audzinātāja. Tikai 1961. gada janvāri abas ar māti atstāja Minsteres nometni. Dzīvošana nometnē bija izolācija no apkārtējās vācu sabiedrības. Par šo laiku vēsturiski materiāli rodami arī Alberta Spoņa grāmatā *Minsteres Latviešu ģimnazija izdzīvoja* (1946 – 1998, apg. *Valters un Rapa*, izdevējs *Latviešu centrs Minsterē*, Pētera Purmaļa vāks).

DVD video filma *Ghetto ohne Zaun* (*Geto bez žoga*) par Latvijas vēsturi un latviešu likteņiem pēc Otrā pasaules karā

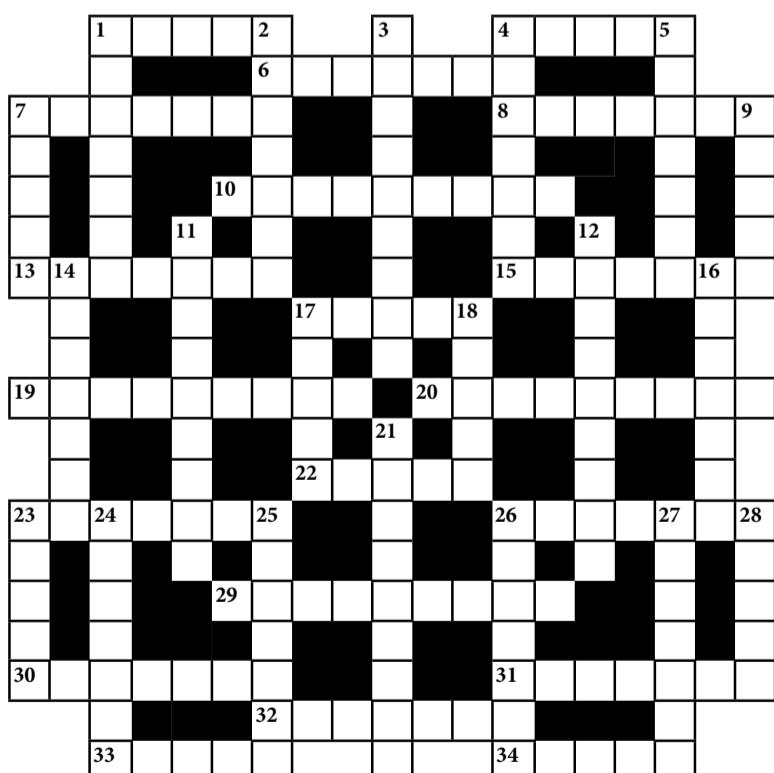
Wilhelm-Hittorf ģimnazijas Minsterē uzņemtā filma *Ghetto ohne Zaun* sasaucas ar latviešu režisora Anša Epnera dokumentālo filmu „Es esmu latvietis” (Imanta Ziedoņa scēnārijs, uzņemta 1988.–1990. gadā), kurā stāsts par latviešiem ne tikai Vācijā, bet arī ASV, Kanadā, Lielbritanijā, Francijā, Zviedrijā, Austrālijā un Venecuēlā.

Dokumentālā filma *Ghetto ohne Zaun* pieejama DVD vācu valodā ar latviešu subtitriem. Interesenti šo filmu var iegādāties, sazinoties ar Latviešu centru Minsterē, Zuze Krēslīja-Sila, Salzmannstr. 152, 48159 Muenster, tālr: 0049 - 251 - 21 70 17, e-pasts: Info@lcm.lv.

Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 1. Pilsēta Ukrainā, Krimas apgabalā. 4. Alkoholisks dzēriens. 6. Pilsēta Šveicē. 7. Kažokzvēru mednieki Z-Amerikā. 8. Apdzīvota vieta Raunas novadā. 10. Debess Ziemeļu puslodes zvaigznājs. 13. Upe D-Amerikā. 15. Mechanikas nozare. 17. Krāsa matu krāsošanai. 19. Zēns pārejas vecumā. 20. Jachtkluba priekš-

sēdis. 22. Pūču dzimtas putns. 23. Divdīglapju klases augs. 26. Metalla nauda. 29. Balle, kurā da-libinieki ierodas maskās un īpa-shos tērpos. 30. Pilsēta Brazilijā, Osta pie Atlantijas okeana. 31. Medicīnas iestāde. 32. Vinogu šķirne. 33. Uzstāšanās vieta cirkā. 34. Tēls J. Strausa operetē „Sik-spārnis”.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 4) atrisinājums

Līmeniski. 1. Kamene. 4. Or-kāns. 9. Skaits. 10. Oraoni. 12. Mats. 13. Otrs. 14. Arizona. 16. sapņi. 17. Palma. 18. Arbas. 20. Asmens. 22. Išiass. 24. Patoss. 26. Vanags. 28. Adata. 30. Padot. 31. Laiks. 33. Skatuve. 37. Tins. 39. Mati. 40. Ielāps. 41. Ziedes. 42. Iesals. 43. Skaņas.

Stateniski. 1. Kalmes. 2. Elks. 3. Elita. 4. Osaka. 5. Kino. 6. Siesta. 7. Asni. 8. Loto. 9. Stipas. 11. Italis. 15. Zib. 18. Asosa. 19. Silva. 21. Mit. 23. Ala. 25. Ardēni. 27. Geišas. 29. Aut. 30. Pātari. 32. Slidas. 33. Skābs. 34. Apse. 35. Uāza. 36. Ekers. 38. Seja. 39. Mesa.

ZINĀS ĪSUMĀ

Talsos pie tautas nama iekurtā ugunskura ar karstu tēju, rupjmaizi un dziesmām 20. janvāri pieminēja 1991. gada janvāra barikāžu laiku. Piemiņas vakaru rīkoja Talsu tautas nama kopa sadarbībā ar Latviešu nacionālistu klubu.

Latvijas Sarkāna Krusta organizācijas Talsu nodaļa uzņēma ilggadējus sadarbības partnerus no Vācijas, Celles apgabala. Kollēgas interesēja turpmākā sadarbība un sociālās aprūpes centrā “Stūri” jau pakeiktais.

Divas dienas **Kuldīgā strādāja Ziemeļvācijas televīzijas** radošā grupa, kas veido raidījumu “Hanzas skats” par Kurzemē. Grupa filmē arī Kolkā, Sabilē un citviet.

Lai nodrošinātu ciparu televīzijas signāla pārkājumu visā Latvijā, Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs ir uzbūvējis 80 metru augstu sakaru mastu Saldus novadā Ēvaržos. Tas nodrošina labāku televīzijas apraidi Saldus un Brocēnu iedzīvotājiem, kā arī dos iespēju pārraidīt ciparu televīzijas signālu.

Salacgrīvieši janvāra beigās gaida ierodamies darba grupu no Vācijas. Latvijas-Vācijas forums notiks četras dienas augusta nogalē, un tā iniciātore ir Vācijas sadraudzības kopa.

Bauskas novada Mežotnes pilī notika Baltijas Ministru Padomes sanāksme, kurā piedalījās visu trīs Baltijas valstu vadītāji. Viņi ar ekspertiem diskutēja par Baltijas un Ziemeļvalstu stratēģisko sadarbību.

Kuldīgas novada Gudenieku pagastā pulcējās iedzīvotāji, lai protestētu pret uzņēmuma “Latagro” ieceri būvēt modernu intensīvās cūkkopības kompleksu (16 000 nobarojamo cūku un 8000 sivēnu) ar dānu investoru atbalstu.

Alūksnes novadam būs sava ģerbonis. Mākslinieks Ivars Vecāns sagatavojis vairākus ģerboņa skicu variantus, ar ko deputātus iepazīstina domes sēdē.

Par Madonas novada labāko tirgotāju pagājušajā gadā ir atzīts Jumurdas atpūtas komplekss - sporta un atpūtas centrs, viesnīca un restorāns. Komplekss būvēts latvisķā garā — no dabas materiāliem.

Latvijas novados ar 1991. gada Barikāžu piemiņas zīmi apbalvoti vairāk nekā 25 000 barikāžu dalībnieku.

Neatliekamās medicīniskās palidzības dienesta Latgales reģionālā centra Daugavpils brigāde Veselības ministrijas svinīgā sarī-jumā Rīgas Stradiņa universitātes aulā saņēma „Gada balvu medicīnā 2009” nominācijā „Mana Glābējkomanda”.

Rēzeknē 21. janvāri apritejā 90. gadadiena, kopā Brīvības cīnu laikā pilsēta atbrīvota no lieliniekiem. Šīs dienas un arī 1991. gada janvāra barikāžu atcerēi Rēzeknes Jēzus sirds katedrālē notika dievkalpo-jums, vēlāk piemiņas brīdis Miera ielas kapos pie obeliska Latgales atbrīvošanas kaujas kritušajiem kaļavīriem un Rēzeknes atbrīvošanas dienai veltīts sarīojums Franča Trasuna mūzejā „Kolnasātā”.

Rēzeknē, Speciālās ekonomiskās zonas teritorijā darbu sākusi nerūsējošā tērauda caurulu rāzošanas rūpnīca, kuras īpašnieks ir Latvijas-Sveices uzņēmums RIGAMET. Rūpnīcas celtniecība un aprīkojums izmaksāja gandrīz četrus miljonus euro.

Dzelzceļa posmā Skrīveri - Krustpils (52 km) līdz 2013. gadam paredzēts izbūvēt otru sliežu ceļu, jo šeit ir slodze ar piepilsētas, valsts mēroga un starptautiskiem pasažieru vilciņiem. Rekonstruēs arī visas dzelzceļa stacijas un pieturvietas, uzbūvēs jaunus tiltus pār Aivieksti un Pēri, modernizēs dzelzceļa signālizācijas, telekomunikācijas un elektroapgādes sistēmas.

Mazpilsētas Iecava, Līgatne un Viesīte iemūžinātas janvāri izdo-tās pastmarkās - serijā „Latvijas pilsētu un novadu ģerboni”. Dizaina autors ir mākslinieks Ģirts Grīva.

Vilakas novada Vecumu pagastā mednieki mežacūku un staltbriežu medību laikā pamanīja milzīgu, aptuveni 200 kilogramus smagu lāci, kas Latvijas territorijā, iespējams, iemaldījies no Krievijas mežiem.

Jēkabpils 2. pasta nodalas ieeju pēdējā darba dienā, 19. janvāri, rotāja sēru lentes. Turpmāk Jēkabpils iedzīvotāji (26 000) abos Daugavas krastos pasta pakalpojumus varēs saņemt tikai divās pasta nodalās. Vēl ne tik sen Jēkabpili bija piecas pasta nodalas.

Daugavpils Poļu kultūras centrā atklāta izstāde „Latgales kampana - „Operācija Ziema””, kas veltīta pirms 90 gadiem notikušajām poļu un latviešu kopīgajām cīņām par abu valstu neatkarību. 1920. gada janvāri notika izšķirīgā kauja pie Dvinskās (Daugavpils).

Liepājas Simfoniskā orķestra pirmais koncerts šajā gadā jau ir noticis. Liepājas teātri viesdiriģents Liors Šambadāls piedāvaja klau-sītājiem programmu „Klasikas un romantisma šedevri”. Februāri savu pirmo programmu kopā ar solistu Vestardu Šimku sniegs orķestra jaunais galvenais diriģents Atvars Laksfigala.

Publiski pieejams un visiem interesentiem atvērts bija Liepājas universitātes bakalaura studiju programmas „Jauno mediju māksla” 1. kursa studentu pirmā sēmestra radošais veikums, kas apvienots izstādē „Dokuments”.

Liepājas mūzeja lielajā izstāžu zālē atklāja architekta Paula Maksa Berči (1840–1911) 170 gadu jubilejas izstādi „P. M. Berči laiks Liepājas architektūrā”.

Liepājas Kultūras pārvalde sadarbībā ar leļļu teātri „Maska” un Liepājas Sv. Annas baznīcas draudzi 2010. gadā sniegs četras leļļu izrādes bērniem un viņu vecākiem. Izrādes būs kā interesanti notikumi visai ģimenei, piemērojot to tematiku baznīcas kalendāram.

Lai virzitos uz lielo mērķi – X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem – no janvāra Liepājā sāksies regulāri korukopmēģinājumi, kuriem jau sastādīts plāns.

Pāvilostas novada dome parakstījusi līgumu ar Rīgas firmu BMGS par molu rekonstrukciju. Darbi sāksies pavasarī.

Īzsinās sagatavojušas M. Linde, V. Berkina un R. Mielava

L A T V I E Š I A M E R I K Ā

Jaunā gadā – jauni uzdevumi, jauni mērķi

Grandapidu ev. lut. draudzē dievkalpojums 10. janvārī notika neparastā laikā, pulksten trijos pēcpusdienā. Tas izvērtās par īstu svētku dievkalpojumu, jo Grandrapidos viesojās prāveste Lauma Žušēvica. Dāvids Heinzs spēlēja klavieres, ar ērgelēm pavadijumu kopējām dziesmām un liturgijas laikā, jaunieši lasīja rindas no Svētajiem rakstiem. Dievkalpojumā kalpoja vieša un mācītāja Ilze Larsena. Lasījumi no Bibēles un prāv. L. Žušēvicas svētruna bija par jaunu dzīvi. Viņa atgādināja, ka Jānis Kristitājs nejutās cienīgs kristīt Kristu, bet Kristus mudināja Jāni to darīt. Kristibulaikā no debesīm atskanēja Dieva balss – Tu esim mans mīlais dēls..., un Jēzus saprata, ka viņa uzdevums ir kalpot Dievam virs zemes. Bija sākusies jauna diena un jauna dzīve. Prāveste uzsvēra, ka ikviens ir aicināts kļūt par Dieva bērnu, sākt jaunu dzīvi un kalpot Dievam. Mēs esam materiāls Dieva rokās. Viņš mūs veido un sagatavo mūsu pienākumu veikšanai. Nepietiek tikai domāt un vēlēties, ir jādara Dievam patikami.

Pēc dievkalpojuma draudzes sabiedriskajās telpās prāv. L. Žušēvica dalījās domās par draudzes darbu šeit un grūtībām dzimtenē. Viņa ieteica nelauž galvu, cik daudz naudas ir draudzes kontā, bet vairāk uzticēties Dievam. Katrs dievkalpojums ir Dieva dāvana. Latvijā valsts vairs nespēj maksāt mācītājiem algu, viņiem nav arī veselības apdrošināšanas. Latvijā ir nodibināts mācītāju algas fonds. Lielās

Julīta Rumberga

draudzes, kas pašas tiek galā, no šī fonda neko neprasa. Mācītājiem, lai izdzīvotu, jāvada divi, trīs un pat vairāk dievkalpojumu dienā vai arī jāatrod cits darbs. Tāpēc mūsu darbs māsu draudžu labā ir ļoti nozīmīgs. Draudze ir kā viena ģimene – ja kāds cieš, citiem jāiet palīgā. Katram no mums jāatrod sava sūtība, kā darboties draudzē. Prāveste un draudzes locekļi apsveica mācītāju Ilzi Larsenu dzimumdienā, pasniedzot puķes.

Grandapidu luterānu draudzes materiālā situācija līdz ar sava lauku īpašuma Mežvidu pārdošanu ir uzlabojusies. Dievkalpojumosaicinā piedalīties jauniešus, un tie kļuvuši bagātīgāki. Vienmēr iepriecina Dāvida Heinza klavieru un ērģēļu spēle. No Svētajiem rakstiem lasa gan mācītāja, gan jaunieši Arnolds un Andris Ruperti, Aleksis Vizulis. Jaunieši kopā ar mācītāju īsi pirms Ziemsvētkiem apcīemoja draudzes locekļus aprūpes majās, dāvināja viņiem piparkūkas un puķes. Veidojas draudzība ar Pampāļu draudzi Latvijā, tai pirms Ziemsvētkiem nosūtīta nauda svētku mielasta sagatavotai bērniem.

Skumji, bet draudzes locekļu skaits sarūk. Pagājušā gadā mūžībā aizgāja Aina Tālberga, Viktors Graube, Lidijs Rozīte, Kārlis Spolītis, Ringolds Straume, Andrejs Vīgants, Erna Purviņa, Velta Vītiņa un Viktorija Žušmane.

Gribam tomēr turpināt darboties, atceroties prāvestes Laumas Žušēvicas padomu, ka vairāk jāpalaujas Dieva vadībai.

Julīta Rumberga

palaidu”, „Caur sidraba birzi gājai”, „Čuči, mana ligaviņa”, „Auklē mani, māmuliņa” un „Dievs, dod mūsu tēvu zemei”. Pēdējai dziesmai publika pievienojās un, kājas stāvot, dziedāja līdzi. Apmeklētāji jūsmīgi aplaudēja, latviešu skolas skolnieces māksliniekiem pasniedza puķes. Longailendas latviešu skolas skolēniem koncerts bija

daļa no šīs dienas skolas programmu.

Pēc koncerta 2009. gada vasaras ceļojuma „Sveika, Latvija!” dalībniece Dagnīra Lapīņa pastāstīja par saviem iespaidiem un pārdzīvojumiem Latvijā un parādīja daudzus attēlus. Jaunieši divas nedēļas ceļoja no Rīgas līdz Latgalei un pa Kurzemi. Longailendas skolas saime lepojas ar

Uzvedums bija par meža dzīvniekiem, kuri uztraukušies, jo neiedegas Ziemsvētku eglītes svecītes. Viņi domā, ka eglīte apburta un sauc palīgā pārejtos meža iemītnieku. Beidzot viņiem izdodas atrast īstos vārdus, un visiem par lielu prieku eglītes svecītes spoži iedegas. Bērni savas lomas tēloja ar lielu sajūmu.

Pēc uzveduma audzēkņu talantu vakarā katrs spēlēja kādu mūzikas instrumentu. Piepeši zālē ar skrituļslīdām iebrauca

Ziemsvētku vecītis. Skolēni, sanemot dāvanu, deklamēja dziesmiņu.

Skolas vecāki bija saklājuši bagātu pusdienas galdu. Izlozi vadīja skolas audzēkņi. Longailendas skolas saime aicināja uz skolas eglīti visus draudzes locekļus, ne tikai bērnu radus un draugus. Jauki, ka ieradās daudzi, kuri vēlējās atbalstīt skolas darbu.

Ēriks Niedrītis

Uzveduma „Ziemsvētki saieta namā” dalībnieki. Priekšā (no kreisās) Katarina Mazzanobile un Erika Krafta, otrā rindā Anika Goldšmitē, Daniels Talbots, Laila Lapīņa, Krista Ledina, Madelēna Miniata, Eriks Mazzanobile, Aris Goldšmits; trešā rindā: māc. Laris Šaliņš, skolas pārzine Zaiga Dudara Candela, skolotājas Dagnīja Goldšmitē, Aiga Mazzanobile, Indra Avena

Zvaigznes dienas koncerts un Salas novada eglītes sarīkojums

Salas baznīcā 9. janvārī beidzās Ziemsvētku sezona ar skaitu sarīkojumu vairākās daļās. Vispirms lejas zālē pie klātiem galdiem apmeklētāji svecīšu gaismā noklausījās brīnišķīgu svētku koncertu. Nujorkā pazīstamā un iemīlotā māksliniece Indra Ozola nesen noorganizēja jaunu trio, kas mūzicē latviešu un amerikānu sabiedrībā. Trio daļībnieki ir čellists Roberts Osmanis, pianiste Olga Gurēviča, flautiste un sōliste Indra Ozola.

Koncerta programmā bija serenāde no Filipa Gobēra (*Philippe Gaubert*) *Three Water Colors* flautai, čellam un klavierēm, septīnas variācijas par Mocarta operas „Burvju flauta” temu, L. Bēthovena „Svētā nakts” čellam un klavierēm, Adolfa Adama „Gavote” balsij un klavierēm, Reinholda Glierā „Šūpuļdziesma” un „Intermeço” flautai un čellam, P. Čaikovska „Cukurplūmes fejas dejā” klavierēm, Franča Grūbera „Klusa nakts” (Kurta Kaizera aranžējums trio), Džona Franča Veides (*John Francis Wade*) „Jūs, ticigie, nāciet” (Kurta Kaizera aranžējums trio), Jāzepa Vitola latviešu tautasdzesmas apdares – „Jūriņ’ prasa smalku tiklu”, „Ai, zaļā lidaciņa”, „Rikšiem bērīti es

Dagnīra Lapīņa stāstīja par piedzīvoto 2009. gada vasaras ceļojumā „Sveika, Latvija!”

Dagmāru, jo viņa ALAs pārbudžumos 2009. gadā ieguva pirmo vietu Amerikā. Viņas stāstījumu ar lielu interesi un sajūsmu noklausījās skolēni. Vairāki arī jau viesojušies Latvijā un stāstīja, ka bijuši tajās pašās vietās.

Dāmu komitejas locekles Ilzes Beiniķes vadībā bija saklājušas bagātīgu bufetes galdu.

Nujorkas latviešu ev. lut. drau-

dzes Salas novada Ziemsvētku sezona sākās novembrī ar pi-parkūku un putraimdesu talkām, lielo Ziemsvētku tirdziņu, Longailendas skolas eglītes sarīkojumu, Ziemsvētku vakara dievkalpojumu un beidzās ar šo Zvaigznes dienas koncertu.

Ēriks Niedrītis

Trio mūziķi (no kreisās): Indra Ozola, Roberts Osmanis, Olga Gurēviča

TRĪS AUDZINĀTĀJI MŪŽĪBAS CEĻOS

Albertu Ozolu, Zelmu Lapiņu un Austru Baumani pieminot

Pērnā gada nogalē un šī gada pirmajās dienās mūžības ceļos aizgāja trīs pazīstami Nujorkas un apkārtnes latviešu skolu veidotāji: prāvests Alberts Ozols, Zelma Lapiņa un Austra Baumanne. Ilgus gadus pulcinādami latviešu jaunatni Nujorkā un Nudžersijā, viņi iemantoja cieņu un savā ziņā kļuva leģendāri latviešu skolu saimē. Pēdējos pārdesmit gadus viņi dzīvoja klusi, visu triju mūžiem virzoties preti simtgadu slieksnim. Un tad – pēkšņi, it kā saklausījuši tālaku aicinājumu, viņi no mums šķirās: Zelma Lapiņa - 10. novembrī, 97 gadu vecumā, Alberts Ozols – 30. decembrī, 94 gadu vecumā un Austra Baumanne – 5. janvārī, nepilnu 99 gadu vecumā.

Vispazistamākais no viņiem bija Alberts Ozols, Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes ilggadējs gans un Austrumu apgabala prāvests. Dzimis Valmierā, viņš mācītāja amatā ordinēts 1940. gadā, dažus mēnešus pirms komūnistu ienākšanas. Strādāja Rubenes draudzē, bet 1944. gadā, kopā ar ģimeni, devās bēglu gaitās. Turpināja garīdznieka darbu Vircburgas bēglu nometnē un pēc tam Nujorkā, kur viņu noveda tālaka izceļošana. Blakus tiešajam garīdznieka darbam draudzes Žiemēļu novadā, Jonkeros Alberts Ozols enerģiski iesaistījās arī draudzes skolu un Katskilu vasaras nometnes pilnveidošanā. Vadīja paša aizsākto Bronksas latviešu vidusskolu, tajā mācīdams tīcības mācību un Latvijas vēsturi, un 34 gadus bija skolotājs Bronksas pamatskolā. Skolu vajadzībām viņš sarakstīja vai sastādīja vērtīgas mācību grāmatas, kas gadiem lietotas trimdas latviešu skolās, ieskaitot izcielo Latvijas vēsturi divās daļās. Sākot ar 1952. gadu viņš vadīja bērnu nometni Nujorkas draudzes lauku īpašumā Katskilu kalnos, to veidojot par nozīmīgu nacionālās audzināšanas centru, kuŗā cieši savienojas kristīgais ar latvisko.

Alberts Ozols spēka gados bija impozanta personība: gaļa auguma, kupliem matiem, klasiski vīrišķīgiem sejas pantiem. Gan draudzi, gan skolu viņš uzrunāja zemā spēcīgā balss tembrā, vadīdamis dievkalpojumus tradicionāli un svinigi, un vasaras nometni ar neapstrīdāmu autoritāti. Ar morālu autoritāti – raudzīdami, lai latviešu bērni skaistajā vidē pavadītājās nedēļas klūtu, ne tik vien latviskāki, bet arī labāki un apzinīgāki.

Tai pašā laikā viņš arī viņus rosināja baudīt to, ko nometne dod. Būdams studiju gados izcils basketbolists, viņš atraišīja nometnotāju sportiskās dotības, bieži vien pats darbodamies līdzi basketa, voleja vai tenisa laukumā. Un viņš allaž rosināja jaunos audzinātājus, programmu vadītājus – savā laikā arī mani – izmēģināt ko jaunu, gan vienmēr paliekot labas gaumes un ētikas robežas. Viņa vadībā nekad nebija neskaidrību par to, kas pareizs, kas ne.

Daudzējādā ziņā viņam līdzīnājās Zelma Lapiņa – ilggadējā Nudžersijas latviešu skolas pārzine, kā arī viena no Katskilu

Alberts Ozols

Zelma Lapiņa

Austra Baumanne

vasaras nometnes veidotājām. Dzimusi Mālpils pagastā, viņa 1934. gadā beidz Daugavpils skolotāju institūtu un divus gadus vēlāk Fiziskāsaudzināšanas institūtu. Strādā par vingrošanas un matemātikas skolotāju Madonā un Jēkabpilī. Savā nostājā nelokāmi patriotiska, viņa kļūst pulciņa vadītāja vietējā Aizsargu organizācijā. Kopš jaunības mācās un mācā latviešu tautasdejas.

Pēc kaŗa Zelma Lapiņa ar ģimeni nonāk Augsburgas bēglu nometnē, kur atsāk rosīgu skolotājas darbu. Seko ceļš pāri okeānam, kas noved Nudžersijas štatā. Bez kavēšanās viņa iesaistās vietējā Nuarkas latviešu svētdienas skolā, kas vēlāk pārtop par Nujorkas draudzes Nudžersijas novada pamatskolu. Jau ar 1952. gadu viņa kļūst šīs skolas pārzine un, tāpat kā Alberts Ozols Nujorkā, savu Nudžersijas skolu izveido par vienu no vislabākajām latviešu papildskolām visā ASV mērogā ar stingru kārtību un augstām prasībām. Līdztekus, reizē ar Albertu Ozolu, Zelma Lapiņa ir viena no Katskilu vasaras nometnes redzamākajām personībām, gan vadot nometni, gan programmas, gan vecāko meiteņu grupas. Būdama pieredzējusi vingrošanas skolotāja, viņa jauniešus savalda ar vieglu humoru iekrāsotu stingribu un sagaida, ka viņi stāigās stalti, tērpīs gaumīgi un, protams, nezelēs košķajamo gumiju. Šo priekšzīmīgo stāju viņa allaž rādīja pati.

Par Zelmas Lapiņas īpašo devumu jāuzskata gadiem ilgā tautasdeju mācīšana Nudžersijas latviešu jauniešiem. Viņa centās

panākt vijigu vieglumu dejas soli allaž mums atgādinādama: „Viegla! Uz pirkstgaliem! Neslam-pājiet kā lāči!“ Dažkārt viņa izrāva kādu puisi no ierindas, lai kopā ar viņu nodemonstrētu pareizo gājienu. Viņas vadībā mēs dejojam, gan latviešu dziesmu svētkos, gan vietējos amerikāņu festivālos. Meitenes viņa apmācīja arī daiļvingrošanā ar krāsainām bumbām un lentēm, iepriecinādama skatītājus ar šai zemē maz pazīstamo fiziskās kultūras paveidu.

Un turpat Nudžersijas latviešu skolā 30 gadus par skolotāju nostrādāja mana māmiņa Austra Baumanne. Viņa 1931. gadā beidza Rīgas skolotāju institūtu, strādāja pamatskolās Daugavpilī un vēlāk – Planīcas pagastā pie Kuldīgas. 1944. gadā ar četriem bērniem devās bēglu gaitās uz Vāciju, turpināja skolotājas darbu bēglu nometnēs pie Hamburgas. Nonākusi Amerikā, sākot ar 1952. gadu, kļuva bērnu iemīlota skolotāja Lapiņa kundzes vadītājā Nudžersijas latviešu skolā, mācīdamā dziedāšanu un latviešu valodu.

Ar dziesmu viņa sadraudzējās jau agrā bērniņbā, augdama lielā ģimenē, kurā dziedāšana četrbalīgā harmonijā bija viena no kārtējām ģimenes valasprieka nodarbībām vakaros. Vēlāk viņa kļuva aizrautīga koriste, tādā palikdama visu mūžu. Apveltīta ar gaišu lirisku soprāna balsi, viņa mājās trallināja vienā laidā. Amerikā viņa dziedāja Bruno Skultes vadītājā Nujorkas draudzes korī, kā arī Andreja Jansona „Koklišu ansamblī“. Savu dziedāšanas prieku viņa pārnesa arī

dzēkņos. Manu māmiņu nevarēja saukt par stingru skolotāju. Varētu teikt, ka viņai trūka daudziem skolotājiem piemītošās cienīguma auras, kas iedveš bijību. Taču viņa prata savos skolēnos iepilnāt latviešu valodas zināšanas ar draudzīgi gaišu, uzmundrinošu un neatlaidīgi personīgu pieeju. Ja kādam bija neskaidra, piemēram, darbības vārdu 7. grupas locīšana, tad viņa vakarā ar autobusu devās uz skolēna mājām un palīdzēja viņam locījumus iekalt galvā. Tāpat viņa ievilināja bērnus latviskajā domāšanā ar labi nostrādātiem teātra iestudējiem – iemācot viņiem veselus cēlienus no Brigaderes vai Raina lugām. Arī to viņa panāca ar lielu pacietību un optimistisku skubināšanu, neskaitotām skolēniem ziedotās stundas.

Tāda ir šī spožā trijotne, kas tagad pievienojusies saviem laika biedriem debesu mājokļos. Visi trīs – Alberts Ozols, Zelma Lapiņa un Austra Baumanne – nodzīvoja garus un svētīgus mūžus. Mūža novakarē viņi priečājās par bērniem, mazbērniem un mazmazbērniem un varbūt vairs nemaz neapzinājās cik plašu druvu viņi apsejuši. To varejām jaust tikai mēs, redzēdamī, cik pavadījās daudz ir viņu bijušo audzēkņu. Bet aizgāja viņi no mums, kā sarunājuši – divu mēnešu laikā. Un nebūtu nekāds pārsteigums, ja kaut kur aiz zvaigznēm visā drīzumā sāktu darboties latviešu skola.

Vilnis Baumanis

**Pensionāru kopa Filadelfijā piemin
savus mūžībā aizgājušos:**

VALENTĪNA MAIKE

1914. gada 25. septembrī – 2009. gada 31. maijā

PAULS RUDZĪTIS

1925. gada 10. martā – 2009. gada 4. oktobrī

*Un gars uz jaunu dzīvi
No zemes atraišīts
Var pacelties tad brīvi
Kad viss še piepildīts.*
(Nik. Kalniņš)

**2009. gadā mūžībā aizgājuši
mūsu draudzes locekļi**

ELMĀRS VĪTOLIŅŠ

dzimis 1932. gada 5. aprīlī,
miris 2009. gada 16. jūlijā

ARTURS DEKSNIS

dzimis 1919. gada 13. jūnijā,
miris 2009. gada 19. jūlijā

ZELMA KAULINA

dzimusi 1923. gada 3. martā,
mirusi 2009. gada 20. novembrī

Sērās viņus piemin

**SV. PĀVILA LATVIEŠU EV. LUT.
DRAUDZE DETROITĀ**

No mums šķīrušās

**28.C. FIL! INNA PETRĒVICA,
DZ. BRŪCERE**

mirusi 2009. gada 29. jūnijā Bend, OR

**17.C. FIL! RITA PĒTERSONE,
DZ. MEDNE**

mirusi 2009. gada 24. septembrī Verdugo City, CA

**27.C. FIL! ELGA LAGZDIŅA,
DZ. VENTERA**

mirusi 2009. gada 11. decembrī, Christchurch, New Zealand

**24.C. FIL! KIRA KREICBERGA, DDS,
DZ. ĀDAMS**

mirusi 2009. gada 25. decembrī, New York, NY

Sēro
KORPORĀCIJA IMERIA

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

21. febr. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. īpaša mūzika; pēc dievk. sadraudzība. Plkst. 2.00 draudzes pilnsapulce. **28. febr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. un draudzes darbinieku ievešanu amatā; pēc dievk. sadraudzība. **7. martā** plkst. 11.00 Kalpaka piemiņas dievk. un uzruna bērniem; pēc dievk. sadraudzība. Māc. M. Cepure-Zemmele. Bazn. adrese: 3152 - 17th Ave S, Minneapolis MN 55407; tālr.: 763-546-8178; kancelejas tālr. 612-722-4622.

Nubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr. **24. janv.** plkst. 11.00 Draudzes dievnāmā Štibransvikā dievkalpojums. **31. janv.** plkst. 11.00 Müzikas un meditācijas dievkalpojums draudzes dievnāmā Štibransvikā. **7 febr.** plkst. 8:30 Leikvudā dievkalpojums ar dievgaldumu (*Igauņu baz. 607 E. 7th St.*). **14 febr.** plkst. 11.00 Draudzes dievnāmā Štibransvikā

ar dievgaldumu (*12 Gates Ave East Brunswick*). **17 febr.** 10:00 Draudzes dievnāmā Štibransvikā (*12 Gates Ave East Brunswick*) *Pelnu dienas* svētbrīdis. Sekos pankūku brokastis un Bībeles stunda. **21 febr.** plkst. 8.30 Leikvudā dievkalpojums; I Ciešanu laika svētdiena (*Igauņu baz. 607 E. 7th St.*) **28 febr.** plkst. 11.00 Draudzes dievnāmā Štibransvikā ar dievgaldumu; II Ciešanu laika svētdiena; seko DRAUDZES PILNSAPULCE; (*12 Gates Ave East Brunswick*). Dievkalpojumus vada māc. I. Pušmucāne-Kineyko.

• **Nujorkas latv. ev. lut. dr.** **30. janv.** *Short Hills NJ* plkst. 9.45 dievk., māc. J. Saivars, pēc dievk. novada sapulce. **31. janv.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Salinš. **7. febr.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Salinš.

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.** **27 febr.** dievk. *Grace Lutheran Church* (3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116), prāv. D. Kaņeps; pēc dievk. kafijas galds. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.** katra mēneša trešā svētdienā. plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets argoziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalnins@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **31. janv.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg., pēc dievk. Bībeles stunda. **7. febr.** plkst. 10.30 dievk. **14. febr.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg. sprediķis angļu valodā. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattlelatvianchurch.org

• **Vašingtonas (DC) lat. ev. lut.** **dze.org** Tālr. baznīcā: 301-251-4151. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com

Tālr. baznīcā: 301-251-4151. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com

Mūsu filistrs

GUNTIS OZOLINŠ, ing.

dzimis 1936. gada 21. oktobrī Rīgā,
miris 2009. gada 16. decembrī Cincinnati, Ohio

Viņu mīlā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA SELONIJA

Mūsu filistrs

JĀNIS PEIZE, agr.

34. II sem.

dzimis 1916. gada 5. jūlijā Rīgā,
miris 2009. gada 18. decembrī, ASV

Sit tibi terra levis

Korporācija
FRATERNITAS LATAVIENSIS

Mūsu filistrs

JĀNIS SPROGIS, iur.

39. II sem.

dzimis 1921. gada 4. janvārī Praulienā, Latvijā,
miris 2009. gada 18. decembrī Austrālijā

Sit tibi terra levis

Korporācija
FRATERNITAS LATAVIENSIS

Mūsu jaunības dienu līdzgaitnieks

RAIMONDS ALOIZIJS VAIVARS

dzimis 1928. gada 7. jūnijā,
miris 2010. gada 11. janvārī

Viņu piemin bijušie Saules Rieta Atpūtas Nama
palikušie līdziedzīvotāji
ANDREJS UN JURIS

Mūžibā aizgājusi
Auseklā ģimnazijs skolotāja

ZELMA LAPINA

1911 – 2009

Cieņā un pateicībā
BIJUŠIE AUSEKLIEŠI

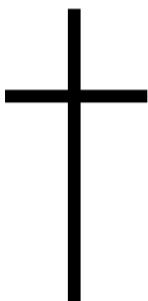
Negaidīti, pāragri mūžibā aizgājis
mūsu biedrs

SIGURDS ANDRIS PLATO, oec., 2004 II

dzimis 1986. gada 31. maijā Merilendā, ASV,
miris 2010. gada 12. janvārī Betesdā, Merilendā, ASV

Sit tibi terra levis

LETTONIAS KONVENTS un F!P!B!

Aizsaulē aizgājuši mūsu mīlie filistri:

Oec.

ERVĪNS STALBOVS (1933. - II)

dzimis 1915. gada 20. janvārī Ventspils apr., Zūru pag.,
miris 2009. gada 18. jūlijā Stokholmā, Zviedrijā

Ing.

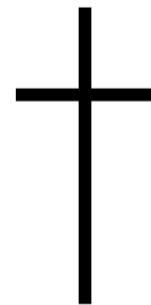
ALFREDS VANAGS (1937. - II)

dzimis 1918. gada 14. jūlijā Valkā,
miris 2009. gada 8. decembrī Melburnā, Austrālijā

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu...

Viņus mīlā piemiņā patur

**FRATERNITAS ACADEMICA KONVENTA un
FILISTRU BIEDRĪBAS BIEDRI VISĀ PASAULE**

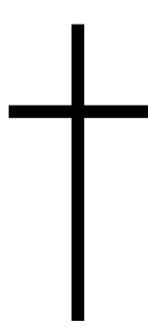
Dieva mierā aizgājis
mūsu mīlais vīrs, tēvs un vectēvs

LEOPOLDS APELIS

dzimis 1918. gada 29. martā Odesā, Krievijā,
miris 2010. gada 9. janvārī Nujorkā, ASV

Katram dziļi, dziļi sirdi
Sāpju rēta sūri smeldz.
Vēji šalciet, vēji dziediet,
Mūžs ir bijis goda vērts.

Viņu mīlā piemiņā paturēs
SIEVA MARTA, MEITAS INESE UN SELENA,
DĒLI GEORGS UN EGĪLS AR BAIBU,
MAZDĒLI MARKUS, ĒRIKS UN ALEKSANDRS

Mūžibā aizgājis

ALOIZIJS RAIMONDS VAIVARS

dzimis 1928. gada 7. jūnijā Latvijā,
miris 2010. gada 11. janvārī Fairfax, VA

Dusi Dieva mierā...

Mīlā piemiņā patur
SIEVA ADELHEID, DĒLS ALEXANDRS
MĀSA LIDIJA TARBUNAS AR ĢIMENI

DRAUDZĪGAIS AICINĀJUMS PRIEDAINĒ

Sestdien, 6. februārī plkst. 13:00

Marutas Jurjānes filma
“VOLDEMĀRS AVENS”

◀ Pēc tam
dzejnieks, gleznotājs un architekts
V. Avens stāstīspar savu 2009. g. izstādi
Rīgā un kopā ar Nudžersijas literārās
kopas dalībniekiem lasīs savu dzeju.

◀ Sekos
pianistes **Ramonas Kļaviņas**
priekšnesums

Kafijas galds, leja \$20,
Bērniem un studentiem ieeja brīva.
Atlikums par labu Nudžersijas latviešu skolai.

Pērk Latvijas ordeņus,
medaļas, krūšu zīmes,
armijas foto,
dokumentus.
Arī ordeņu foto un
dokumentu kopijas
publīkācijai par LV armiju.
+371 29459430
raimriga@gmail.com
a.k.1, Riga-1
LV 1001, Latvija

OWL-777@hotmail.com

OWL - 777
HOLISTIC BODYWORK
ALTERNATİVE MEDİCİNÉ
NETRADİCİONAL MEDİCİNÁ

L A U R I S
8 4 5 - 8 9 3 - 1 7 3 1

VESELĪBAS APDROŠINĀJUMI JUMS UN JŪSU ĢIMENEI

Grūtības atrast plānu, kas piemērots Jūsu budžetam
un vajadzībām? Esošais apdrošinājums nav
pietiekošs? MĒS VARAM PALĪDZĒT!

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS • LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.
T 215.635.4137 • F 215.635.1583 • www.LRFA.org • ALPF@comcast.net

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

50 Locust Lane
Upper Saddle River, NJ 07458

Varam ziņot, ka ar 24. decembra datumu
visi Svētku saiņi piegādāti.

Kvītis un jauno savākšanas kalendāru izsūtīsim janvāra vidū,
bet kopumā savāksim saiņus:

Atlantā un Floridā: 5./6. februāra nogalē;
Losandželosā: 14. februārī;
Vidienē: no 16. līdz 21. februārim, līdzšinējās dienās/laikos;
Austrumu piekrastē: 20. un 27. februāra nogalēs.

Informācija atrodama arī mūsu mājas lapā: www.lasl.com

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājas lapā: www.lasl.com

ADVOKĀTS PĒTERIS JURJĀNS

Kārtotu nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma jautājumus.

ASV
38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44044
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ
„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekim Latvijā ir jāpriesakās viena gada laikā.

PIEMINEKĻI tēlnieks UGA DRAVA

• tālrunis: 905 468 1441
• uga@ugadrava.com
www.ugadrava.com

MEKLĒJU DARBU KANĀDĀ

(vēlams Toronto).
Mākslas izglītība – keramika, gleznošana.
Vairāku gadu pieredze darbā ar bēriem ASV.
Tālr. +371 26477761
ineze.ezerteva@inbox.lv

Piedāvājam sakārtot dokumentus
un apsaimnieket jūsu zemes
īpašumus Latvijā.
T.+37126472688
efreija@gmail.com

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz ūsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMINĀMI
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniets:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

LAIKA un
BRĪVAS LATVIJAS redakcija
sadarbībā ar grāmatu dizaineriem
ar prieku izveidos un izdos Jums Skaitu,
mākslinieciski augstvērtīgu grāmatu.

STRĀDĀSIM KOPĀ!
Tālrunis: +371 67326761, +371 29494823
e-pasts: daiga@stencil.lv

S P O R T S

Latvijas olimpiešu tērpos – latvisko rakstu motīvi

Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) sabiedrību iepazīstināja ar Latvijas olimpiešu parādes un sporta tēriem startam XXI ziemas Olimpiskajās spēlēs, kas no 12. līdz 28. februārim notiks Vankuverā. Tērus demonstrēja olimpiskās komandas kalnu slēpotāja Liene Fimbauere, hokejists Sergejs Naumovs, kamanu braucēji Maija Tiruma un Inārs Kivlenieks, kā arī distanču slēpošanas treneris Juris Gērmanis.

Latvijas delegācija Olimpisko spēļu atklāšanas parāde iesoļos tērus, kuros dominēs trīs krāsu gammas – balta, sarkana un melna, ar iestrādātiem latvisku rakstu motīviem.

“Sarkanā un baltā krāsa tēru dizainā, atbilstoši latvju etnogrāfijas skaidrojumiem, dod nepieciešamo psicholoģisko stabilitāti un energiju, stājoties uz Olimpiskās starta līnijas. Savukārt tēru tumšie toni – melnā un pelēkā krāsa, tēros izvēlēti praktisku apsvērumu dēļ, jo Vankuverā februārī var būt sniegs vai lietus,” skaidroja Latvijas Olimpiskās delegācijas vadītājs Žoržs Tikmers.

Soreiz tēru autori ir no divām firmām. Parādes un brīvā laika apgērbu kollekciju un dizainu veidojusi Igaunijas firma *ATLM Dizain*. Savukārt starta un iesildišanās formas ziemas sporta veidos ražotas firmā *Adidas*.

Olimpiešu tēru demonstrācijā *ATLM Dizain* līdzīpašniece un parādes un atpūtas tēru dizaineri Tia Orgna sacīja:

“Esmu pētījusi, izvēlējusies un

visos kollekcijas tēros izmantojusi latvisku rakstu motīvus, kas apvienoti ar mūsdienu augsto tehnoloģiju audumiem. Mans mērķis bija padarīt jūsu vienības ietērus atšķirīgus no ierastajiem masu produkcijas apgērbiem, uzsverot Latvijas valstisko iden-

Latvijas Olimpiskās vienības tēri

titati ar latvisku rakstu palidzību. Ceru, ka esmu to sekmīgi panākusi, un Latvijas delegācija šos tērus ar prieku Valkās.

Katram sportistam dalībai Olimpiskajās spēlēs izgatavoti pieci tēru komplekti, katrs savām vajadzībām. Olimpisko spēļu atklāšanas un noslēguma ceremonijai izgatavoti parādes tēri, brīvajam laikam atpūtas tēri, sacensībām starta formas, treniņu procesam iekšelpu un siltie treniņu tēri.

Olimpiskajās sacensībās Latvijas sportistus varēsim atpazīt pēc starta formām, kurās dominēs sarkanītie toni ar baltu apdari, bet parādes tēri būs tumši ar baltiem akcentiem un spilgti sarkanu

oderējumu. Parādes un brīvā laika tērus spilgtinās arī adītas baltas cepurītes un šalles ar sarkanīkiem ornamentiem. Apgērbu komplektā ir arī baltas un melnas bikses, cimdi, adīts džemperis un siltā jaka ar latvisku rakstu motīvem, tumši apavi, divas ceļasomas un sporta tēri treniņiem iekšelpas un ziemas apstāklos arā. Uz tēriem izšūti uzraksti *Latvia* angļu valodā, kā arī LOK logo ar Olimpiskās komandas nosaukumu – *Latvian Olympic Team Vancouver 2010*.

Latviju Vankuverā pārstāvēs aptuveni 60 olimpieši sešu sporta veidi desmit disciplīnās.

P.Karlsons

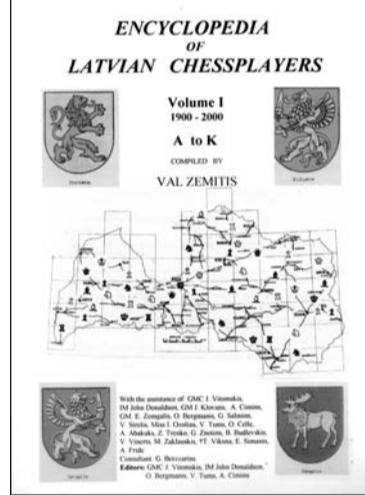

gada pirmajos mēnešos. Kopumā izdotas 23 burtnīcas.

Zemītis Kalifornijas pavalstī 25 gadus strādāja par radiācijas drošības speciālistu medikālā laukā (*medical radiation safety specialist*). Par aizsardzību no radiācijas viņš sarakstījis vairākas grāmatas, vienā no tām ir „*Syllabus an Fluoroscopy Radiation Protection*“. Ieguvis arī vairāku universitāšu gradus. Lai arī savā darbā būdams atbildīgā posteņi, kas prasīja daudz laika, viņš tomēr katru dienu kādu laiku veltīja šacham. Bija Amerikas šacha žurnālu sabiedrības locekļi unsavus rakstus publicēja vairāk nekā 20 šacha žurnālos deviņās valstīs (Argentīna, Austrālija, Jaunzēlande, Anglijā, Vācijā, Dienvidslavijā, Francijā, Spānijā un, protams, ASV).

Kad Zemītis jautāja, kā viņš tika gal ar šacha literātu un informāciju, ko saņema 34 valodās, viņa atbilde mani pārsteidza. Jau jaunībā viņš, tāpat kā viņa draugs Kārlis Ādamsons, varējis īsā laikā iemācīties un atmiņā paturēt vairākus simtus svešvalodas vārdus. Tas bijis pietekošs vārdu skaits, lai varētu lasīt un pienemami saprast šo valodu.

Lielis ir Zemīša pienešums šacha grāmatu publicēšanā pēdē-

jos desmit gados. Viņš sagatavoja un izdeva grāmatu par Anšlavu Egliti – „Anšlavs Eglitis. Rakstnieks. Alpīni. Šachists.“ Grāmatā ir daudz Eglīša spēlētu partiju, fotografiju, zīmējumu un Janelsiņas gleznu reprodūkciju.

Tika izdota grāmata par mākslinieku – šachistu Miervaldi Jurševski. Tur atrodamas daudzas Jurševska spēlētas partijas, viņa gleznu un zīmējumu reprodūkcijas.

Latviešu šachists un šacha vēsturnieks Gedimins Salminš publicējis vairāk nekā septiņas šacha grāmatas. Minētu dažas: „Fricis Apšenieks“, „No Parīzes līdz Prāgai“ (par Hermani Matisonu), „Sudraba važīja no Stokholmas“ (par Mildu Lauberti). Vēl ir grāmatas par korespondencšachu un šacha dzīvi Liepājā, Vainodē, Priekulē un Rucavā. Visu šo grāmatu izdošanu Zemītis atbalstīja finansiāli. Viņš atbalstīja arī Andrija Frīdes grāmatu par lielmeistarū Vladimīru Petrovu, Donaldsonu grāmatu par Elmāru Zemgalī („Elmars Zemgalis – Grandmaster without the Title“).

Šaubos vai iespējams nosaukt pilnīgu visu, ko Valdemārs Zemītis devīs latviešu šacha vēsturei. **Bet nešaubos, ka Zemīti mēs noteiktī varētu dēvēt par mūsu šacha vēstures Krišjāni Baronu** (izcēlums mūsu – red.).

Valdis Tums

Desmit latvietes spēlē basketbolu NCAA 1. divīzijā

Elpaso Texsasas universitātes vienībā (tās uzvaru un zaudējumu starpība patlaban ir 11:7) spēlē Baiba Eglīte, Anete Steinberga un Kristīne Vitola; Roberta Morisa universitātes vienībā Pittsburghā (10:7) Anna Gailite un Kristīne Silarāja; Floridas starptautiskā universitātes vienībā (7:12) – Liene Jēkabsone; Havajas universitātes vienībā (7:10) – Dita Liepkalne; Texas A&M universitātes vienībā (11:5) – Kristīne Limbacha (6:3); Ziemeļkarolīnas pavalsts universitātes vienībā (11:7) – Inga Muciniece; Fērfieldas universitātes vienībā Konektikutā (8:8) – Laura Vētra.

Galvenokārt viņas visas ir uzbrucējas, izņemot Baibu Eglīti un Kristīni Silarāju. Četras ir pirmā kurga studentes, viena – otrā kurga, divas – trešā kurga, trim basketbolistēm šis ir pēdējais gads. Septiņas sportistes ir no Rīgas, divas no Ventspils un viena no Ikšķiles.

Texas A&M universitātē ir *Southland* līgā, rezultāts 4:0, un tās basketbola vienību uzskata par devīto labāko ASV. Pārējās vienības nav starp pirmajām 20. Roberta Morisa universitātē ir *Northeast* līgā (5:1); Elpaso Texsasas universitātē – USA līgā (2:2); Fērfieldas universitātē – *Metro Atlantic Athletic* līgā (2:3); Ziemeļkarolīnas pavalsts universitātē – Atlantijas krasta līgā (1:2); Floridas starptautiskā universitātē – *Sun Belt* līgā (2:6) un Havajas universitātē – *Western Athletic* līgā (1:3).

JR

Četrpadsmit latvietes spēlē basketbolu ASV junioru kolledžu vienībās

Latvietes spēlē šādās NJCAA (National Junior College Athletic Association) kolledžu vai NAIA (National Association of Intercollegiate Athletic Conferences) I ligas vienībās:

Anna Belousova – *Kansas City CC, Kansas City, KS*; Dace Bicāne – *Jefferson C, St. Louis, MO*; Ance Celmiņa – *Chipola C, Marianna, FL*; Sabīne Filipoviča – *Independence CC, Kansas City, KS*; Zenta Liepa – *John A. Logan C, Carterville, IL*; Laura Puriņa – *Northwest C, Powell, WY*; Linda Rubene – *Iowa Western CC, Council Bluffs, IA*; Anna Sonka – *Cowley CC, Arkansas City, KS*; Inga Briede – *Upper Iowa U, Fayette, IA*; Elīna Gūtmane – *Jefferson C, St. Louis, MO*; Gita Grava – *Missouri Valley C, Marshall MO*; Anete Klintsone – *Jefferson C, NW, St. Louis*; Edite Kresa – *Wayland Baptist U, San Antonio, TX*; Liene Priede – *Independence CC, Kansas City, KS*.

Kolledžas diemžēl atrodas patālu no latviešu sportistu dzīvesvietām, bet ir vērts pārbaudīt savas apkaimes kolledžu sacensību kalendāru, it īpaši sezonas sākumā, kad vienības viesojas citur.

JR

Latviešu šacha Krišjānis Barons

Valdemārs Zemītis

Vairāk nekā 20 gadus latviešu šachists **Valdemārs Zemītis** Amerikas Savienotajās Valstīs, Kalifornijas pavalstī, strādāja pie vienreizēji liela un grandioza darba – Latvijas šachistu enciklopēdijas. Tā sarakstīta angļu valodā divos lielos sējumos – *Encykloedia of Latvian Chessplayers*. Lappuses ir 8,5x11 collas lielas. Pirmās sējumam ir 338 lappuses un šachistu vārdi no A līdz K, otra, sējumam ir 384 lappuses un spēlētāju vārdi no L līdz Z.

Lai novērtētu šo lielo Zemīša darbu, jāmin daudzi skaitlī, kas lasītājam varētu šķist pārsteidzoši.

* Vairāk nekā 20 gadus Zemītis tika abonējis 274 šacha žurnālus 34 dažādās valodās. Viņš darbā izmantoja piecas šacha enciklopēdijas vairākās valodās. Zemītis arī bija iepazinies ar visām Latvijā izdotajām šacha grāmatām. Sie bija viņa informācijas avoti enciklopēdijai.

* Enciklopēdijā pieminēti 4168 cilvēki, iekārtot latviešu šachistus visā pasaule, kā arī Latvijā dzīvojošos krievus un citu tautību šachistus. To skaitā arī tos, kuri miruši. Kopumā pieminētas 411 sievietes un 3757 vīrieši.

* Enciklopēdijā ir 940 šacha partijas, 677 šacha diagrammas, 320 šacha partiju fragmenti un 67 šachistu – problēmātū šacha problēmas. Problemām, protams, pievienoti atrisinājumi.

* Enciklopēdijā ir bagātīgs

palīdzēja izskatīt uzrakstītās un sagatavotās enciklopēdijas daļas: korespondencšacha starptautiskais lielmeistars Jānis Vitomskis, starptautiskais lielmeistars, trīskārtējais pasaules senioru čempions J. Klovāns, lielmeistars, E. Žemgalis, amerikānu starptautiskais meistars F. Donaldsons, kā arī žurnālisti, šacha organizāciju un dažādu profesiju pārstāvji, šacha entuziasti – G. Bērzarinš, Dr. K. Ādamsons, A. Ciminiš, G. Salminš, O. Bergmanis, V. Strēlis, O. Celle, I. Ozoliņa, Z. Trenko, G. Znotiņš, B. Budlevskis, J. Vinerts, M. Zakrauskis, T. Vīksna, A. Frīde, E. Sīmanis un šo rindiņu autors.

Par enciklopēdijas autoru

Šacha spēli Valdemārs Zemītis iemīlēja jau agrā jaunībā. Viņš Latvijas brīvvalsts laikā bija viens no izcilākajiem jaunās paaudzes šachistiem, izcīnīja Latvijas meistara nosaukumu. Savu spilgtu talantu Zemītis demonstrēja „aklā” šacha simultānspēles seansos, kad, neskatoties uz galdiņu, vienlaikus spēlēja pret 10, 15 vai pat 20 pretiniekiem.

Vācijā pēc otrā pasaules karā Zemītis kopā ar Kāli Ādamsonu (strādāja par ārstu Puertoriko, nesen miris) un Gunāru Bērzarinu angļu zonā izdeva žurnālu *Šacha Pasaulē*, kur tika komentēta liela daļa liela daļa no toreiz aktīvo Vācijā dzīvojošo latviešu šacha dzīves notikumiem. Žurnāls iznāca 1946. gadā un 1947.

Šaubos vai iespējams nosaukt pilnīgu visu, ko Valdemārs Zemītis devīs latviešu šacha vēsturei. **Bet nešaubos, ka Zemīti mēs noteiktī varētu dēvēt par mūsu šacha vēstures Krišjāni Baronu** (izcēlums mūsu – red.).

Valdis Tums